

**UCHWAŁA NR VI/XVIII/286/20
RADY POWIATU WEJHEROWSKIEGO**

z dnia 18 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2021-2030**

Na podstawie: art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876), w związku z art. 4 ust. 1 pkt 1-5, oraz art. 12 pkt 1 i pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (j.t. Dz. U. z 2020 r. poz. 920),

**Rada Powiatu Wejherowskiego
uchwala, co następuje:**

§ 1.

Uchwala się Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wejherowskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu
Wejherowskiego

Józef Reszke

Załącznik do Uchwały

Nr .....

Rady Powiatu Wejherowskiego

z dnia .....

POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2021 – 2030

Spis treści

1. METODOLOGIA TWORZENIA STRATEGII	3
1.1.Zgodność Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z dokumentami strategicznymi w powiecie wejherowskim.	3
2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU.....	5
2.1 Położenie geograficzne i sytuacja demograficzna Powiatu.....	5
2.2 Pomoc społeczna w powiecie wejherowskim.	6
2.2.1 Ubóstwo.	6
2.2.2 Bezdomność.	7
2.2.3 Niepełnosprawność.	11
2.2.3.1. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.....	15
„Program Aktywny Samorząd”	19
2.2.4 Seniorzy	23
Środowiskowy Dom Samopomocy	26
2.2.5 Wsparcie rodziny i piecza zastępcza.....	27
2.2.6 Przemoc w rodzinie.	33
2.3 Bezpieczeństwo publiczne.....	34
2.4 Edukacja	37
2.5 Rynek pracy	42
2.6 Sieć wsparcia społecznego	49
2.7 WNIOSKI	53
3. WIZJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE.....	55
3.1 Priorytety, cele operacyjne i zadania Strategii.	55
4. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ.	56
4.1 Monitoring i ewaluacja.....	56
4.2 Finansowanie Strategii.	56
SPIS TABEL	58
SPIS WYKRESÓW.....	59

1. METODOLOGIA TWORZENIA STRATEGII

1.1. Zgodność Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z dokumentami strategicznymi w powiecie wejherowskim.

Polityka społeczna Powiatu Wejherowskiego realizowana przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej i organizacje pozarządowe zakłada zespół długofalowych działań na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców i rozwiązywania problemów społecznych. Podejmowane działania Powiatu w tym zakresie uwarunkowane sytuacją demograficzną, gospodarczą i socjalną zmierzają do zaspokojenia mieszkańcom powiatu bezpieczeństwa socjalnego poprzez zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego, tworzenia równych szans dla rozwoju ludzi i kształcenia młodego pokolenia. Niezwykle istotne w tym zakresie są także stabilizacja życiowa mieszkańców poprzez współpracę międzysektorową w osiąganiu celów osobistych i zawodowych z uwzględnieniem tolerancji różnic między ludźmi, w celu zapewnienia poczucia bezpieczeństwa rodzinom podczas procesu wychowywania przyszłych pokoleń.

Tworzenie warunków do równowagi społecznej, ekonomicznej, edukacyjnej mieszkańców wymaga wielu celowych i interdyscyplinarnych działań poprzedzonych racjonalnym ich planowaniem z wykorzystaniem zasobów ludzkich, infrastrukturalnych oraz finansowych.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem strategicznym Powiatu, z jednej strony odpowiadającym na wymogi ustawowe, z drugiej zaś na zdiagnozowane potrzeby mieszkańców o charakterze profilaktycznym i naprawczym. Realizacji Strategii służą programy operacyjne, które odnoszą się w swoich celach i zamierzeniach do ścisłej grupy odbiorców oczekujących i/lub wymagających pomocy i wsparcia, a więc osób chorych i/lub z niepełnosprawnościami, seniorów, osób i rodzin doświadczających przemocy lub szeroko pojętej sytuacji kryzysowej oraz dzieci i młodzieży objętych systemem pieczy zastępczej. Realizacji wytycznych zarówno Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jak i programów operacyjnych służą programy celowe kierowane do samorządów gmin i powiatu oraz instytucji pomocy społecznej i współfinansowane przez administrację rządową.

Strukturę programową, projektową w zakresie polityki społecznej Powiatu Wejherowskiego przedstawiono na poniższym schemacie:

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Programy operacyjne do Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Weiherowskim

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025

Powiatowy Program Wsparcia Seniorów w Powiecie Weiherowskim na lata 2019 – 2023.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2018 - 2021.

Rządowe i Powiatowe Programy i Procedury służące realizacji Programów Operacyjnych

- Rządowy Program „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”
- Rządowy program „ Rodzina 500+”
- Rządowy program „ Dobry start”
- Powiatowy Program „ Drogowskaz do samodzielności”
- Powiatowe Procedury umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

- Rządowy Program Ochrony „ Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”
- Procedura „ Niebieskie Karty”
- Powiatowe Procedury umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

- Rządowy Program „Senior + „
- Rządowy Program „Aktywność Społeczna Osób Starszych”

- Program „Aktywny Samorząd”,
- Program Wyrównywanie Różnic „ Miedzy Regionami”
- Rządowy Program „ Opieka Wytchnieniowa”
- Rządowy Program „ Za życiem”
- Powiatowa procedura realizacji rządowego programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”
- Dofinansowanie ze środków PFRON zadań powiatu.

2. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU

2.1 Położenie geograficzne i sytuacja demograficzna Powiatu.

Powiat Wejherowski leży w północnej Polsce, w województwie pomorskim. Zajmuje 1285,25 km² i liczy wg. danych GUS na dzień 31.12.2019 roku 217.846 tys. mieszkańców. Pod względem zaludnienia zajmuje pierwsze miejsce w województwie i siódme w Polsce wśród powiatów ziemskich. W skład powiatu wchodzi siedem gmin wiejskich: Choczewo, Gniewino, Linia, Luzino, Łęczyce, Szemud i Wejherowo oraz trzy gminy miejskie: Wejherowo, Reda i Rumia, które razem tworzą Małe Trójmiasto Kaszubskie.

Wg. prognoz GUS w 2030 roku w powiecie wejherowskim stan ludności wyniesie 239.095 tys. mieszkańców, z czego 121.317 tys. stanowić będą kobiety a 117.718 tys. mężczyźni. W gminach miejskich zamieszkiwać będzie 135 179 tys. mieszkańców tj o 1,04% mniej niż obecnie na korzyść gmin wiejskich (103.916 tys.) w stosunku do roku 2019. Ok. 62,7 % ludności będzie w 2030 w wieku poprodukcyjnym, 31,5 % ludności będzie w wieku senioralnym tj. powyżej 65 roku życia. Prognozowana struktura demograficzna, będzie wymagała rozwoju infrastruktury oraz usług społecznych dostosowanych do potrzeb społecznych w kontekście rozwoju gospodarczego, społeczeństwa informatycznego, samodzielności i wydolności opiekuńczej rodzin, edukacji i zapotrzebowania na pomoc instytucjonalną.

Diagnoza potrzeb mieszkańców powiatu została opracowana w oparciu o oceny zasobów pomocy społecznej w latach 2015-2019 wszystkich gmin i powiatu wejherowskiego, sprawozdania rzeczowo – finansowe Policji, Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

2.2 Pomoc społeczna w powiecie wejherowskim.

2.2.1 Ubóstwo.

Nadrzędnym celem pomocy społecznej jest umożliwienie przezwycięzania trudnych sytuacji życiowych osobom, rodzinom, które nie są w stanie same ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2.1 ustawy o pomocy społecznej). Pomoc społeczna wspiera te osoby w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art.3.1 ustawy o pomocy społecznej). Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem. Natomiast osoby, rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu tak trudnej dla nich sytuacji życiowej.

Beneficjenci ubiegający się o świadczenia z pomocy społecznej w tym wsparcie finansowe muszą spełniać określone warunki. W rozumieniu ustawy, mowa tu o kryterium dochodowym przypadającym na osobę prowadzącą samodzielne gospodarstwo domowe bądź na osobę pozostającą w gospodarstwie domowym. Oprócz kryterium dochodowego w art. 7 cyt. ustawy wskazano na dodatkowe przesłanki uprawniające do ubiegania się o pomoc z systemu pomocy społecznej.

Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w 2015 r. osiągnęła najwyższy wskaźnik, odnotowano wówczas 4500 osób objętych wsparciem z tytułu ubóstwa (2,14 % ogółu mieszkańców). Najniższy wskaźnik osiągnięto w 2019 roku (1,37% ogółu mieszkańców żyło poniżej kryterium dochodowego). Prezentowane dane ostatnich pięciu lat wskazują tendencję spadkową wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej. Jest to jedna z dynamiczniejszych zmian na przestrzeni ostatnich lat, która świadczy m.in. o nowych trendach rynku pracy, dzięki czemu stał się bardziej przystępny w swojej ofercie nastawionej na pozyskanie przez osobę bezrobotną w wieku aktywności zawodowej formalnego zatrudnienia i niezależności finansowej.

Znaczącą rolę w aktywizacji osób bezrobotnych mają działania podejmowane przez samorząd lokalny, w zakresie wykluczenia społecznego z tytułu bezrobocia. Do takich form należą m.in. organizowanie prac publicznych, staży, prac społecznie-użytecznych i podejmowanie innych programów aktywizujących bezrobotnych. Bezpośrednie efekty tych działań przekładają się na obniżenie stopy bezrobocia a tym samym niezależność finansową rodzin. Kolejną przesłanką mającą pośredni wpływ na spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa były Rządowe programy społeczne w tym: „Rodzina 500+” i „Dobry start”.

Tabela 1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w powiecie wejherowskim w wybranych kategoriach

POWODY TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN				
	2015	2016	2017	2018	2019
UBÓSTWO	4500	4154	4408	3361	2996
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	3010	2938	2880	2906	2692
DŁ. CHOROBA	2574	2460	2463	2644	2500
BEZROBOCIE	2459	1979	1474	1075	837
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH	1502	1355	1258	853	677
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	1023	872	790	769	750
ALKOHOLIZM	578	538	531	523	477
BEZDOMNOŚĆ	306	331	323	291	254
PRZEMOC W RODZINIE	124	129	95	84	61
TRUDNOŚCI W PRZYSTĘPIĘ DO ŻYCIA PO ZK	101	111	78	79	73
ZDARZENIA LOSOWE	49	63	46	42	25
KŁĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE	0	0	12	9	5
NARKOMANIA	30	29	29	27	22
SIEROCTWO	11	8	6	5	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oceny zasobów pomocy społecznej gmin Powiatu Wejherowskiego w latach 2015-2019.

2.2.2 Bezdomność.

Bezdomność określana jest jako sytuacja osób, które w danym czasie nie posiadają i własnym staraniem nie mogą zapewnić sobie takiego schronienia, które mogłyby uważać za swoje i które spełniałoby minimalne warunki, pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne. Bezdomność jest określana również jako względnie trwała sytuacja człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania.

Ustawa o pomocy społecznej definiuje osobę bezdomną jako niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Nakłada na gminy obowiązek udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, sprawienia pogrzebu osobom bezdomnym.

Badanie populacji osób bezdomnych w 2019 roku wykazało, że w województwie pomorskim było 3014 osób posiadających status bezdomnych. W powiecie wejherowskim na koniec 2019 roku były 254 rodziny, które korzystały ze świadczeń z tytułu bezdomności. Liczba tych rodzin od 2016 roku sukcesywnie spada (2016 rok – 335, 2017 rok – 316, 2018 rok – 291).

Tabela 2. Liczba rodzin ogółem objętych wsparciem pomocy społecznej z powodu bezdomności w gminach powiatu wejherowskiego w latach 2015-2019.

Gmina	2016	2017	2018	2019
GOPS Wejherowo	20	17	14	14
MOPS Wejherowo	120	122	117	103
MOPS Rumia	112	100	83	73
MOPS Reda	4	3	3	17
GOPS Gniewino	11	12	9	9
GOPS Choczewo	9	9	8	8
GOPS Linia	7	4	3	5
GOPS Luzino	4	3	3	2
GOPS Łęczyce	11	12	13	15
GOPS Szemud	9	8	9	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oceny zasobów pomocy społecznej gmin powiatu wejherowskiego w latach 2015-2019.

Członkowie Stowarzyszenia VIDES POLSKA wspierali osoby bezdomne z terenu Rumi, ciepłym posiłkiem i suchym prowiantem współpracując z właścicielem sali bankietowej „Grinholc”.

W powiecie wejherowskim żadna organizacja pozarządowa (stowarzyszenie i fundacja) oraz podmioty prowadzące działalność statutową w zakresie pomocy społecznej nie korzystały z możliwości udziału w programie „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”, który ma na celu przede wszystkim inspirowanie i wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności. W ramach programu ministerialnego istnieje możliwość uzyskania środków finansowych na działania z zakresu zapobiegania bezdomności przez prowadzenie działań profilaktycznych, prowadzenia działań aktywizujących skierowanych do osób bezdomnych, wsparcia podmiotów w dostosowaniu

prowadzonych przez nie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów, inspirowanie do wdrażania nowych rozwiązań w zakresie pomocy osobom bezdomnym.

Jednym z wielu, a zarazem istotnych, czynników determinujących bezdomność jest polityka mieszkaniowa lokalnych władz samorządowych. Nie ma wątpliwości, że jest ona częścią polityki społecznej państwa a także samorządów i co do zasady właśnie jej zadaniem jest ocenianie problemu mieszkaniowego oraz wyrównywanie szans społecznych w dostępie do mieszkań. To właśnie problem mieszkaniowy jest ważną kwestią społeczną ponieważ mieszkanie jest podstawowym dobrem człowieka spełniającym funkcje: ekonomiczną, socjalizacyjną, społeczną.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami polityka mieszkaniowa jest jednym z zadań własnych gmin. Gminy powiatu wejherowskiego w swoich zasobach dysponują lokalami socjalnymi, komunalnymi, jednak w niewystarczającym zakresie.

Biorąc pod uwagę dane statystyczne z 2019r wynika, że najwięcej tego rodzaju mieszkań posiada Gmina Miasta Wejherowo tj. 1036 lokali komunalnych oraz 178 lokali socjalnych. Gmina Linia oraz Gmina Szemud nie posiadają w swoich zasobach lokali socjalnych.

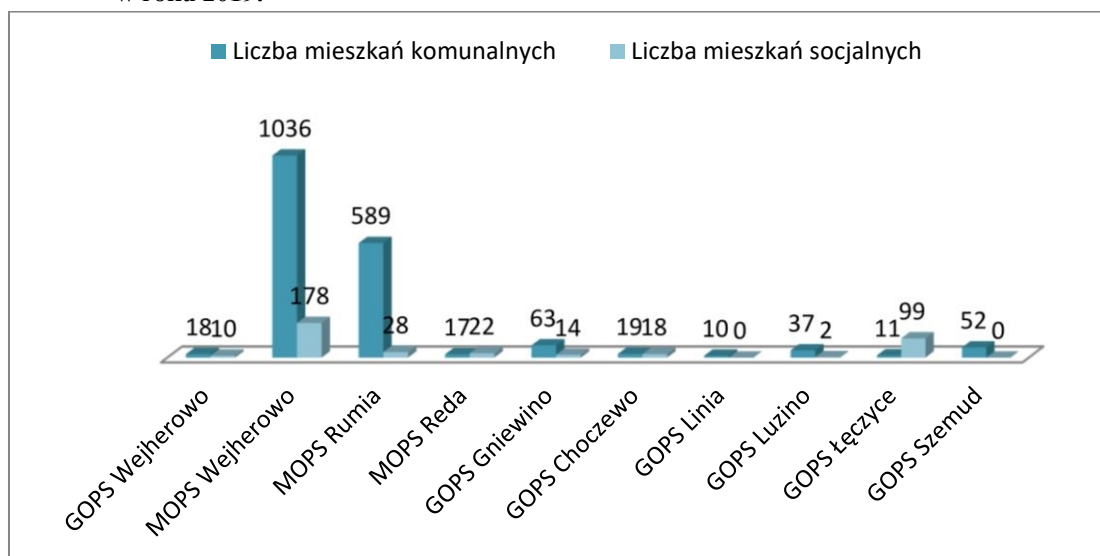
Poniższa tabela prezentuje dane statystyczne dotyczące infrastruktury mieszkalnictwa z poziomu poszczególnych gmin Powiatu Wejherowskiego w 2019 roku.

Tabela 3. Stan liczbowy mieszkań komunalnych oraz socjalnych w gminach Powiatu Wejherowskiego w roku 2019.

GMINA	Liczba mieszkań komunalnych	Liczba mieszkań socjalnych
Miasto Wejherowo	1036	178
Gmina Wejherowo	18	10
Rumia	489	28
Reda	37	2
Gniewino	63	14
Choczewo	19	12
Linia	10	0
Luzino	37	2
Łęczycze	11	9
Szemud	52	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oceny zasobów pomocy społecznej gmin powiatu wejherowskiego w latach 2015-2019.

Wykres 1. Stan liczbowy mieszkań komunalnych oraz socjalnych w gminach powiatu wejherowskiego w roku 2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oceny zasobów pomocy społecznej gmin Powiatu Wejherowskiego w latach 2015-2019.

Dane statystyczne z 2019 r. przedstawiające liczbę złożonych wniosków przez osoby z terenu powiatu wejherowskiego, ubiegające się o przydział mieszkania socjalnego świadczą o stale rosnących potrzebach w tym zakresie. W powiecie wejherowskim w omawianym roku na przydział mieszkania oczekiwało łącznie 286 osób. Najwięcej postępowań administracyjnych w sprawie przyznania mieszkania socjalnego zanotowano w mieście Wejherowo, bo aż 189, a o przydział mieszkań komunalnych - 199. Żaden wniosek o przydział lokalu nie wpłynął w Gminie Linia.

Poniżej statystyka przedstawiająca liczbę osób oczekujących w poszczególnych gminach na mieszkania komunalne, socjalne i chronione.

Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące liczby osób oczekujących na lokale z zasobów gmin z terenu powiatu wejherowskiego w 2019 r.

Gmina	Rodzaj mieszkań		
	Chronione	Komunalne	Socjalne
MOPS Wejherowo	0	199	189
GOPS Wejherowo	0	11	3
MOPS Rumia	0	60	3
MOPS Reda	0	7	22
GOPS Gniewino	0	3	4
GOPS Choczewo	0	25	8
GOPS Linia	0	0	0
GOPS Luzino	0	7	22
GOPS Łęczyce	0	8	35
GOPS Szemud	0	4	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych oceny zasobów pomocy społecznej gmin Powiatu Wejherowskiego w latach 2015-2019.

Mieszkanie chronione o którym mowa w art. 59 ustawy o pomocy społecznej jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Mieszkanie chronione może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pożytku publicznego i w zależności od celu udzielania wsparcia prowadzone jest jako mieszkanie chronione treningowe lub mieszkanie chronione wspierane.

Udzielanie wsparcia w formie zapewnienia pobytu w mieszkaniu chronionym odbywa się w ramach postępowania administracyjnego, a decyzję o jego przyznaniu właściwa jednostka organizacyjna wydaje się na czas określony.

Żadna z gmin powiatu wejherowskiego nie zanotowała osób oczekujących na tego rodzaju wsparcie, nie prowadzi również mieszkań chronionych.

Powiat Wejherowski prowadzi natomiast 2 mieszkania chronione dla młodzieży usamodzielnianej, opuszczającej rodzinne bądź instytucjonalne formy pieczy zastępczej.

2.2.3 Niepełnosprawność.

Niepełnosprawność jest poważnym problemem społecznym i nie dotyczy tylko osób starszych, występuje także wśród osób bardzo młodych, a nawet dzieci wskutek wad wrodzonych, chorób przewlekłych, wypadków lub urazów. Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) przyjmuje, że do osób niepełnosprawnych zalicza się osoby z długotrwałą obniżoną sprawnością fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, która w interakcji z różnymi barierami może ograniczać ich pełne i efektywne uczestnictwo w życiu społecznym na równych zasadach z innymi obywatelami.

W Polsce aktualnie funkcjonuje pięć systemów orzekania, w tym cztery systemy ustalają uprawnienia do świadczeń rentowych (Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Obrony Narodowej), natomiast piąty system orzeka o stopniu niepełnosprawności dla celów pozarentowych (zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne wydające orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego). Między innymi dlatego, że nie istnieje jednolity system orzecznictwa w Polsce nie ma dokładnych danych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych. Ostatnie dane, dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, zgodnie z którymi populacja osób niepełnosprawnych w Polsce stanowiła 12,2% ludności kraju, w województwie pomorskim 12,5%, a w powiecie wejherowskim 11,6% .

Spośród wszystkich osób niepełnosprawnych w powiecie wejherowskim, 71 % w 2011 roku to osoby niepełnosprawne prawnie natomiast 29 % to osoby niepełnosprawne biologicznie, nieposiadające stosownego dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność.

Tabela 5. Osoby niepełnosprawne wg. kategorii niepełnosprawności w 2011 roku.

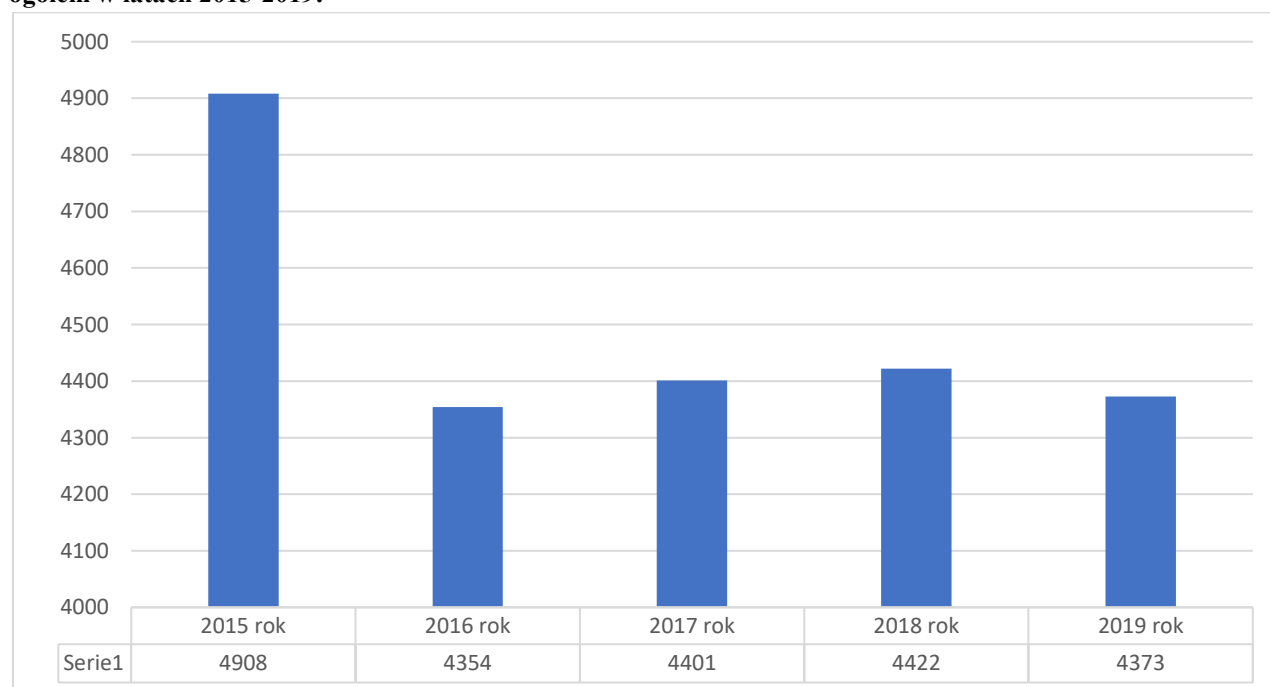
	Ogółem	Niepełnosprawni prawnie					Osoby do 16-tego roku życia	Niepełnosprawni biologicznie (nie posiadający orzeczenia)
		Osoby powyżej 16-tego roku życia						
		Znaczny	Umiarkowany	Lekki	Nieustalony			
Województwo Pomorskie	284.499	66.038	73.877	44.048	5.535	10.093	84.908	
Powiat Wejherowski	23.386	6.537	6.178	2.657	485	715	6.814	

Źródło: GUS

Brak jest danych szczegółowych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących w powiecie wejherowskim po 2011 roku.

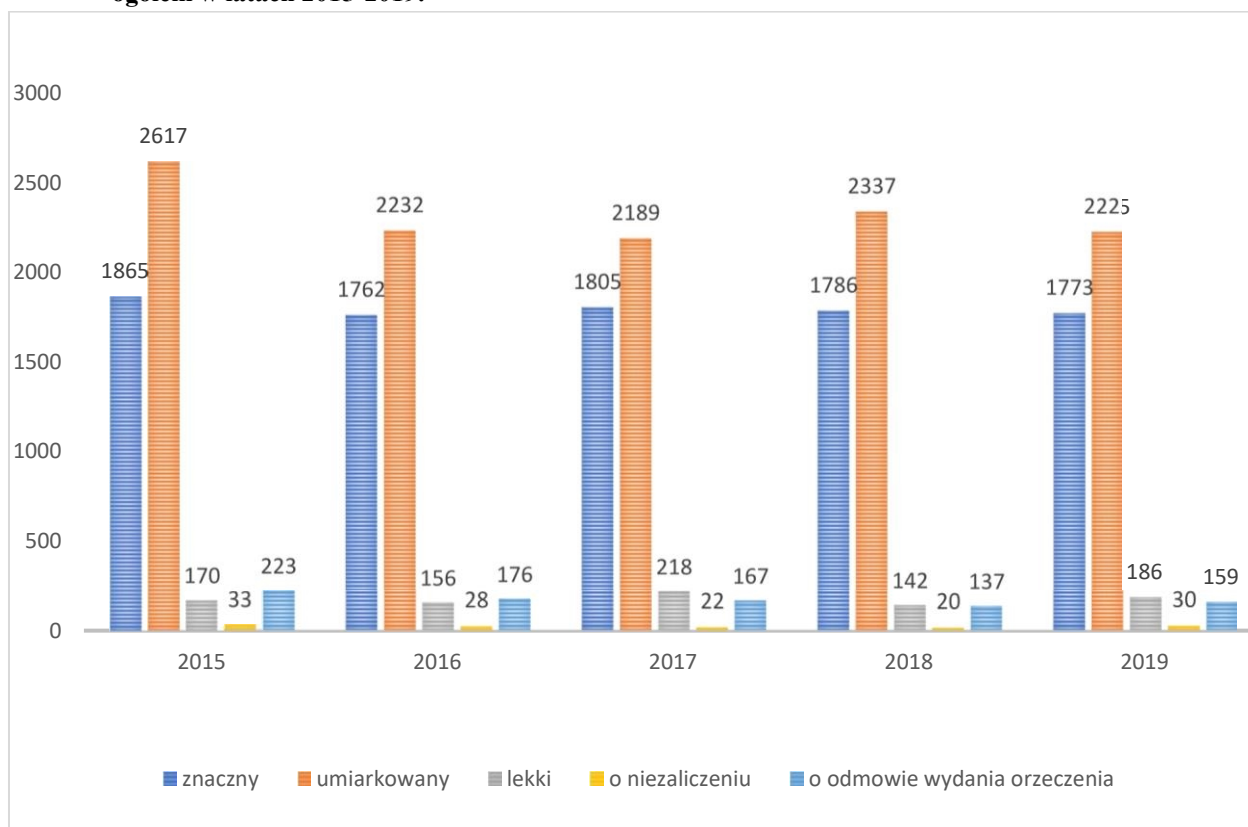
Dane, dotyczące liczby osób niepełnosprawnych, które zostały objęte ewidencją Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wejherowie, ilustrują poniższe zestawienia.

Wykres 2. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16-tego roku życia przez PZON w Wejherowie ogółem w latach 2015-2019:

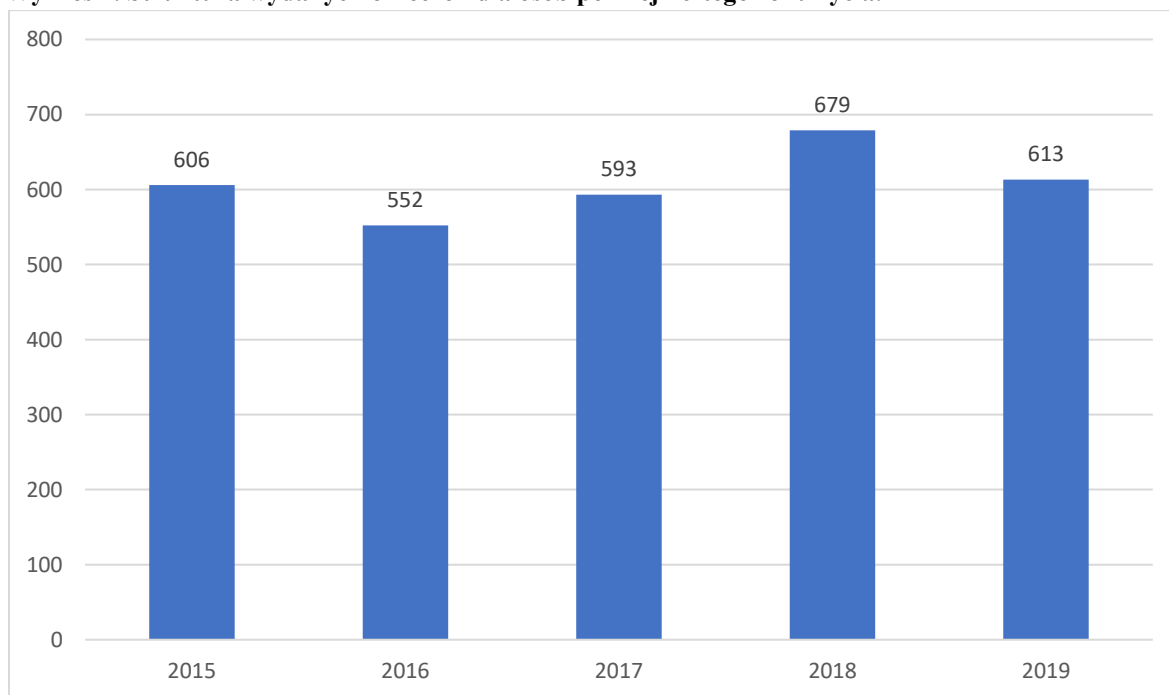
Źródło: Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności w Wejherowie..

Wykres 3. Struktura wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16-tego roku życia przez PZON w Wejherowie ogółem w latach 2015-2019.

Źródło: Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności w Wejherowie.

Wykres 4. Struktura wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16-tego roku życia.

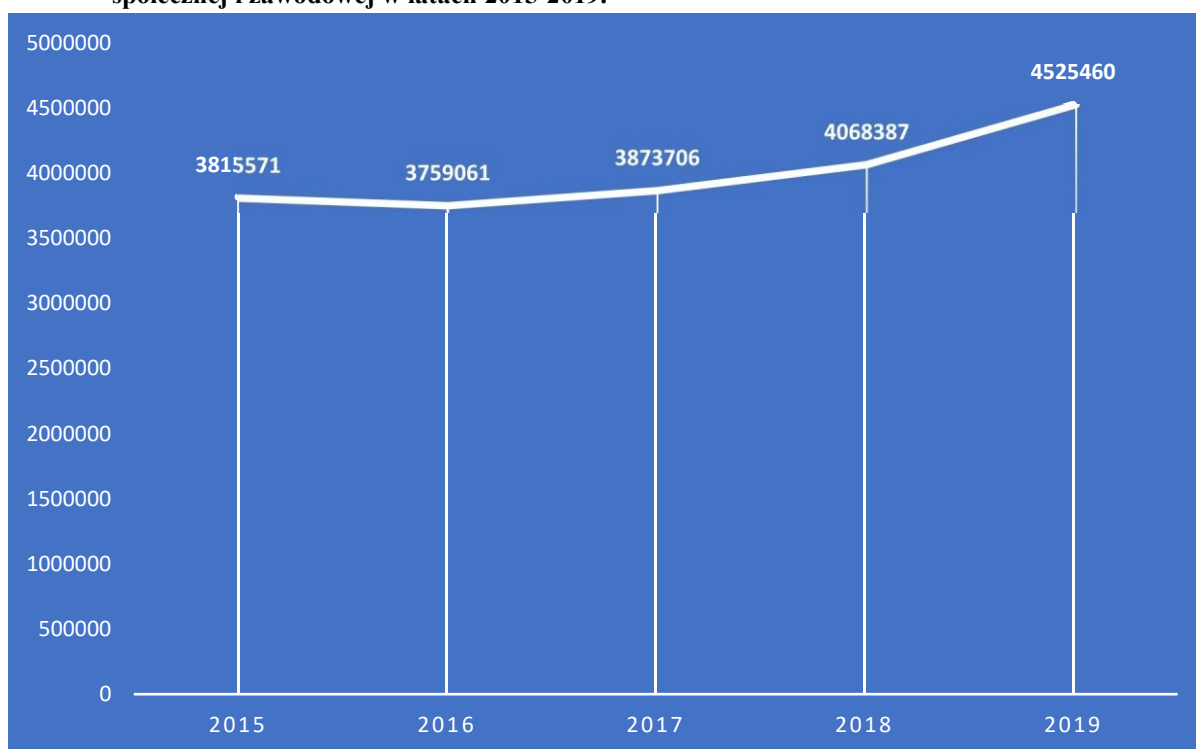
Źródło: Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności w Wejherowie.

Osoby niepełnosprawne pomimo wielu pozytywnych zmian w ostatnich 20 latach w dalszym ciągu są dyskryminowane zarówno na rynku pracy jak też w społeczeństwie.

Głównymi problemami osób niepełnosprawnych są m.in. niskie dochody, ograniczony dostęp do specjalistycznych świadczeń medycznych, ograniczony dostęp do stałej i systematycznej rehabilitacji, bariery architektoniczne i techniczne, niski poziom wykształcenia, ograniczony dostęp do rynku pracy, niski poziom kultury i świadomości społecznej w odniesieniu do osób niepełnosprawnych.

W ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych na poziomie powiatu realizowane są zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowy Urząd Pracy, z zakresu rehabilitacji społecznej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Praktycznie wszystkie środki na realizację zadań określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej pochodzą ze środków PFRON przekazywanych wg algorytmu oraz z programów PFRON np. „Aktywny Samorząd” oraz „Wyrównywanie Różnic Między Regionami”. Niewielki jest udział środków samorządów lokalnych w podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych działaniach.

Wykres 5. Środki algorytmowe przekazane przez PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej w latach 2015-2019.

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

W ramach rehabilitacji społecznej osoby niepełnosprawne, ubiegają się o następujące formy wsparcia: turnusy rehabilitacyjne, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i pomocnicze, likwidację barier funkcjonalnych (architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych), uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej i środowiskowym domu samopomocy. Natomiast organizacje pozarządowe mogą się ubiegać o dofinansowanie do sportu, kultury, turystyki i rekreacji.

Jak pokazuje wykres nr 5, środki przekazywane przez PFRON z roku na rok są coraz wyższe, w roku 2019 kwota ta wzrosła w stosunku do roku 2015 o 709 889 zł. Jednakże mimo zwiększonych środków kwoty Powiat Wejherowski nie jest w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne.

Tabela 6. Struktura wydatkowania środków PFRON na rehabilitację społeczną w latach 2015-2019.

ROK	2015	2016	2017	2018	2019
Turnusy rehabilitacyjne					
<i>Liczba złożonych wniosków</i>	527	646	657	555	646
<i>Liczba wnioskodawców, którym udzielono dofinansowanie</i>	333	328	431	379	400
<i>Kwota dofinansowania</i>	318 348 zł	318 268 zł	318 268 zł	411 887 zł	473 873 zł
Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny					
<i>Liczba złożonych wniosków</i>	1223	912	801	749	812
<i>Liczba wnioskodawców, którym udzielono dofinansowanie</i>	577	477	629	657	727
<i>Kwota dofinansowania</i>	830 553 zł	648 096 zł	716 986 zł	756 358 zł	829 999 zł
Likwidacja barier funkcjonalnych					
<i>Liczba złożonych wniosków</i>	286	278	298	256	278
<i>Liczba wnioskodawców, którym udzielono dofinansowanie</i>	182	143	157	174	165
<i>Kwota dofinansowania</i>	468 129 zł	408 375 zł	419 999 zł	413 698 zł	479 041 zł
Sport, kultura, turystyka i rekreacja					
<i>Liczba dofinansowanych imprez</i>	41	33	38	39	37
<i>Liczba niepełnosprawnych uczestników</i>	2274	1797	1230	2088	1766
<i>Wartość dofinansowania ogółem w złotych</i>	118 022 zł	107 855 zł	99 229 zł	111 807 zł	111 999 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

Największy deficyt zawsze odnotowuje się w turnusach rehabilitacyjnych oraz środkach ortopedycznych i pomocniczych.

2.2.3.1 Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego, przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Rehabilitacja zawodowa zajmuje się przywróceniem zdolności do aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych. Możliwości zarobkowania, twórczego

działania są naturalną potrzebą człowieka. Rolą rehabilitacji zawodowej jest więc nauka zawodu możliwego do wykonywania przy panującej dysfunkcji osoby niepełnosprawnej, preorientacja zawodowa, czy kształcenie dzieci i młodzieży od podstaw w zakresie pracy zawodowej. Rolą rehabilitacji zawodowej jest również odpowiednie przystosowanie stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, tworzenie warunków pracy chronionej.

Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie dysponuje środkami PFRON i przeznaczają je na różne formy wsparcia w ramach rehabilitacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne.

Tabela 7. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP w Wejherowie w latach 2015-2019.

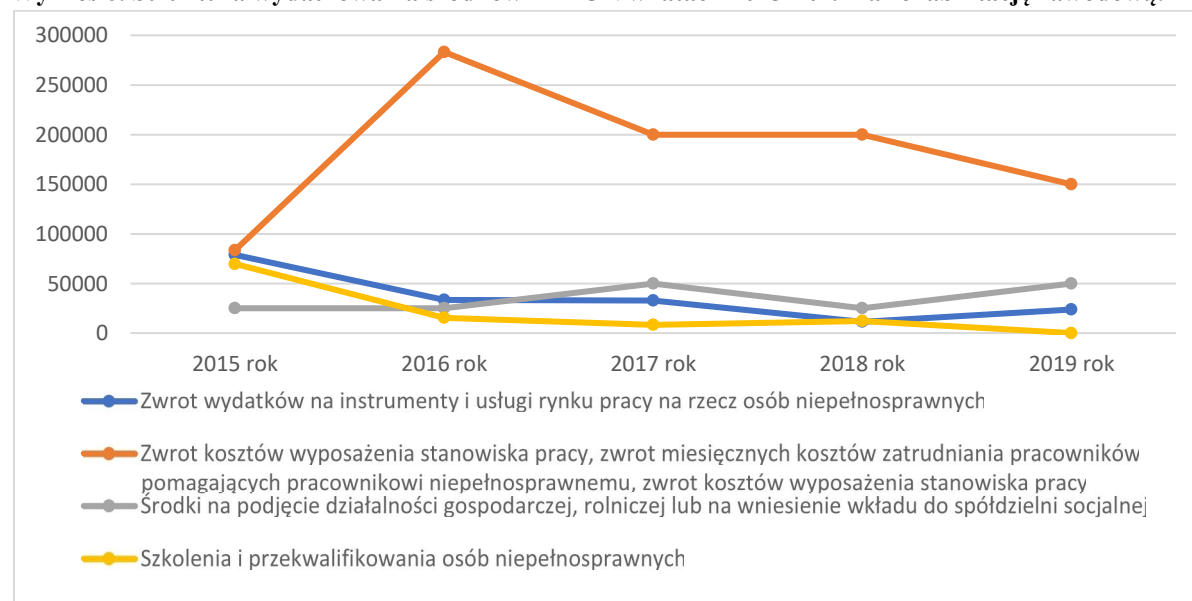
	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych zarejestrowanych w PUP	547	467	388	382	356
% osób niepełnosprawnych bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych ogółem	7,66	7,89	9,22	9,55	10,52

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Wejherowie.

Powyższa tabela wskazuje, że liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP z roku na rok jest mniejsza, jednakże procentowo w stosunku do ogółu osób bezrobotnych wzrasta.

W ramach realizowanych przez PUP w Wejherowie form wsparcia z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych środki przekazane przez PFRON i wykorzystane przez PUP w latach 2015-2019 kształtowały się następująco:

Wykres 6. Struktura wydatkowania środków PFRON w latach 2015-2019 na rehabilitację zawodową.

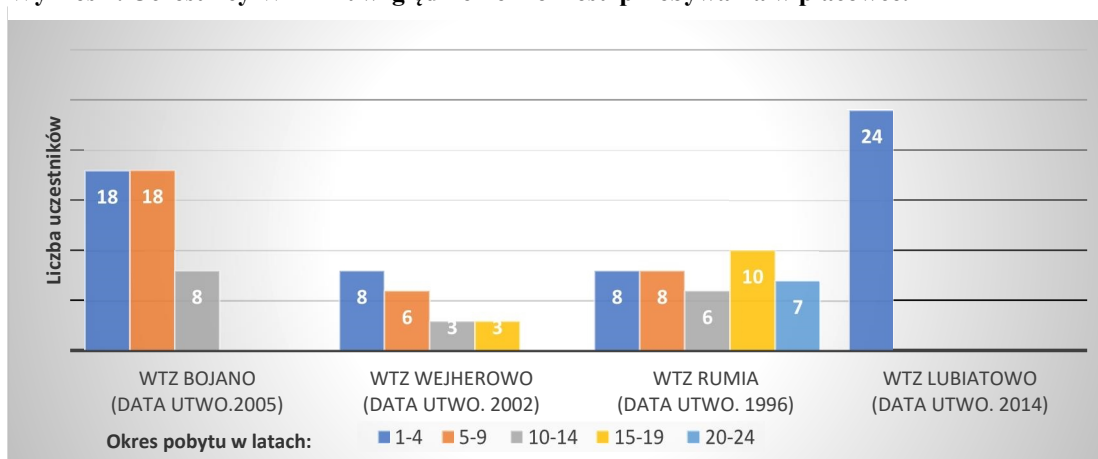
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

Warsztaty terapii zajęciowej

Osoby posiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym lub znacznym, ze wskazaniem do terapii zajęciowej, mogą ubiegać się o rehabilitację w ramach wtz w celu zdobycia samodzielności, umiejętności i kwalifikacji umożliwiających w efekcie podjęcie pracy. Warsztaty mogą być organizowane przez fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty jak np. jednostki samorządu terytorialnego czy zakłady pracy chronionej, posiadające osobowość prawną lub zdolność do czynności prawnych i stanowią część ich struktury organizacyjnej. Istnieje wiele form i technik terapii zajęciowej, dzięki którym uczestnicy uczą się czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijają psychofizyczną sprawność oraz podstawowe, a często i specjalistyczne umiejętności zawodowe. Celem tych działań jest osiągnięcie kwalifikacji, które umożliwiają szkolenie zawodowe oraz podjęcie pracy. Dla każdego uczestnika wtz opracowywany jest indywidualny program rehabilitacji, który zawiera informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej, planowanych działań terapeutycznych i spodziewanych efektów. Na terenie powiatu wejherowskiego funkcjonują 4 warsztaty terapii zajęciowej, swoją siedzibę mają w czterech różnych gminach powiatu wejherowskiego: w Rumi, Bojanie, Wejherowie i Lubiawie. Łącznie we wszystkich WTZ mogą uczestniczyć 133 osoby. Poniżej przedstawiamy charakterystykę uczestników WTZ wg. płci, stopnia i rodzaj niepełnosprawności. Ogółem w czterech warsztatach uczestniczy 60 (46%) kobiet i 71 (54%) mężczyzn (dane z lutego 2020 roku), wśród uczestników jest 14 osób, które posiadają orzeczenie o umiarkowanym stopniu pozostałe osoby legitymują się do stopniem znacznym.

Okres przebywania osób w WTZ jest bardzo różny.

Wykres 7. Uczestnicy WTZ z uwzględnieniem okresu przebywania w placówce.

Źródło: WTZ z terenu powiatu wejherowskiego

Duża część uczestników funkcjonuje w WTZ powyżej 10 lat, a niekiedy od początku istnienia placówki. Tak niska rotacja w placówkach wskazuje na brak alternatywnych placówek funkcjonujących w powiecie np. dzienne domy pomocy społecznej lub środowiskowe domy samopomocy. Zgodnie z danymi przekazanymi przez WTZ w marcu 2020 roku na liście oczekujących do WTZ znajdowało się 16 osób (WTZ Wejherowo 1, WTZ Rumia 9, WTZ Bojano 6).

Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z art. 9 pkt 3 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27.08.1997 roku rehabilitacja społeczna realizowana jest m.in. przez „likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji”.

Dostosowanie budynków użyteczności publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych jest wciąż niewystarczające. Najtrudniejsza sytuacja kształtuje się w zakresie urządzeń dźwigowych, ułatwiających niepełnosprawnym przemieszczanie się. Boiska, place zabaw i sale gimnastyczne oraz szerokość drzwi i wysokość progów w instytucjach są na ogół dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Mimo to konieczna jest dalsza systematyczna likwidacja barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej w powiecie wejherowskim.

Dzięki środkom pochodzącym z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach programu „Wyrównywania Różnic Między Regionami” w latach 2016-2019 (*w roku 2015 program nie był aktywny*) udało się zrealizować następujące inwestycje, które przyczyniły się do zlikwidowania istniejących barier architektonicznych oraz transportowych w instytucjach działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami z terenu powiatu wejherowskiego.

Tabela 8. „Wyrównywania Różnic Między Regionami” w latach 2016-2019.

Lp.	Nazw instytucji/nazwa zadania	Data zawarcia umowy	Całkowity koszt	Dofinansowanie PFRON
1.	Powiatowy Zespół Kształcenia Specjalnego w Wejherowie – obszar B - „Dostawa i montaż platformy schodowej w budynku Pracowni Specjalistycznych”.	21.09.2016 r	106 585,10 zł	53 292,00 zł
2.	Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie ul. Przebendowskiego 1 – obszar D - ”Zakup samochodu osobowego typu mikrobus 9-cio osobowy, przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich”.	21.09.2016 r	133 034,00 zł	80 000,00 zł
3.	Powiatowy Zespół Kształcenia Specjalnego w Wejherowie – obszar B - „Dostawa i montaż pionowego dźwigu platformowego z kabiną dla osób niepełnosprawnych w budynku Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego w Rumi ul. Sabata 12.”	20.09.2017 r	134 626,48 zł	68 381,87 zł

4.	Urząd Gminy Szemud – obszar D- <i>„Zakup autobusu dostosowanego do przewozu uczniów niepełnosprawnych w celu umożliwienia kształcenia i rehabilitacji realizowanej w Zespole Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Kielnie”.</i>	20.09.2017 r	362 850,00 zł	180 447,34 zł
5.	Powiatowy Zespół Kształcenia Specjalnego w Wejherowie – obszar D - <i>”Dostawa samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich dla Powiatowego Zespołu Kształcenia Specjalnego w Wejherowie”.</i>	01.08.2018 r	129 642,00 zł	77 785,20 zł
6.	Gmina Miejska Rumia – obszar B <i>„Dobudowa dźwigu osobowego dla osób niepełnosprawnych do budynku Szkoły Podstawowej nr 9 w Rumi przy ul. Stoczniovców.</i>	30.08.2018 r	369 700,00 zł	85 779,78 zł
7.	Fundacja Anny Dymnej „Mimo Wszystko” na rzecz WTZ Lubiатовo – obszar D - <i>„Zakup 9 -osobowego mikrobusu przystosowanego do przewozu na wózku inwalidzkim, na potrzeby transportu uczestników WTZ Lubiатовo”.</i>	30.08.2018 r	125 885,58 zł	80 000,00 zł
8.	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 dla Niesłyszących i Słabosłyszących w Wejherowie – obszar B – <i>„Projekt budowlany przebudowy z montażem pionowego dźwigu osobowego oraz platformy przyschodowej”.</i>	12.07.2019 r	533 678,08 zł	150 000,00 zł
9.	Gmina Choczewo – Obszar D – <i>„Likwidacja barier transportowych poprzez zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych”.</i>	12.07.2019 r	173 800,00 zł	70 000,00 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

„Program Aktywny Samorząd”

Powiat Wejherowski od 8 lat realizuje za pośrednictwem PCPR Wejherowie Program „Aktywny Samorząd”. Jest to program zmierzający do integracji społecznej osób niepełnosprawnych zwiększający potencjał ich rozwoju, a także sprzyjający zwiększaniu ich aktywności społecznej we wszystkich obszarach, m.in. na rynku pracy, edukacji i wpisuje się w założenie polityki społecznej Powiatu jakim jest dążenie do kompleksowego przygotowania osób z niepełnosprawnościami zagrożonych wykluczeniem do aktywnego życia w społeczeństwie. Program co roku cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony osób

niepełnosprawnych, a szczególnie moduł II dofinansowanie do uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela 9. Program „Aktywny samorząd” w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Kwota	678 269 zł	716 848 zł	804 150 zł	1 075 329	684 350 zł
Liczba beneficjentów	225	235	431	365	301

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osoby z orzeczoną niepełnosprawnością mogą ubiegać się o świadczenia pieniężne i pomoc pozafinansową w ośrodku pomocy społecznej właściwym dla miejsca swojego zamieszkania.

W latach 2018-2019, ośrodki pomocy społecznej w Powiecie Wejherowskim na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności, decyzją administracyjną objęły wsparciem w formie zasiłku stałego ogółem 7510 osób.

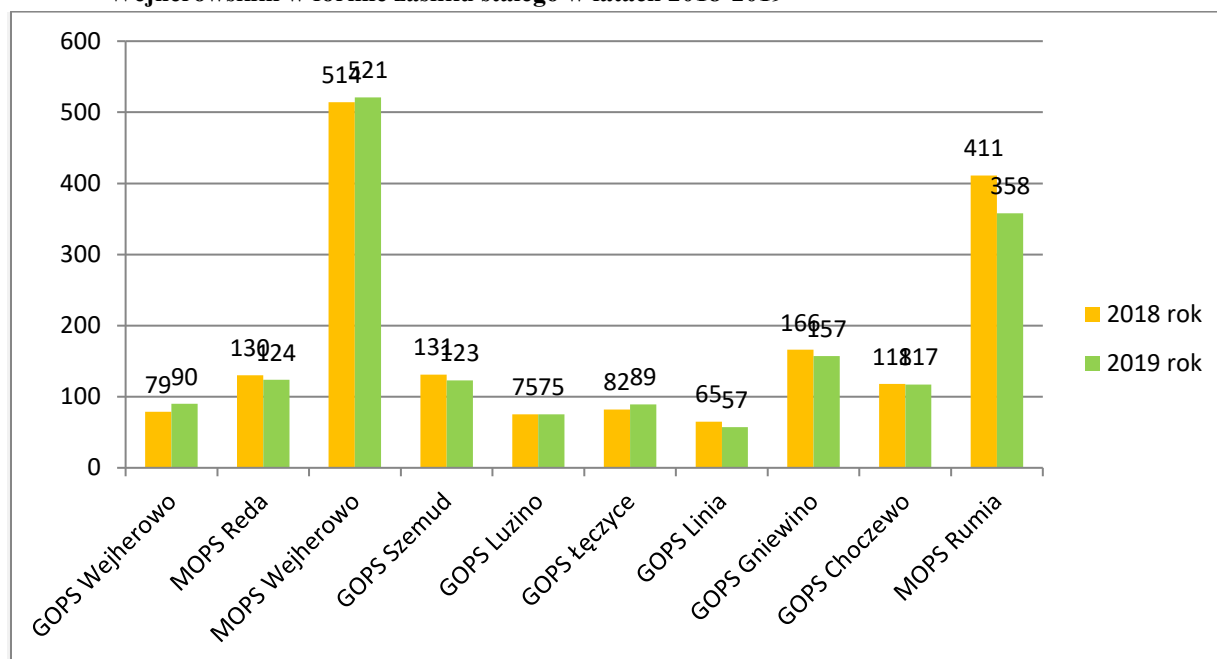
Tabela 10. Liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością objętych pomocą społeczną w Powiecie Wejherowskim w formie zasiłku stałego w latach 2018-2019.

Liczba osób korzystających ze świadczeń w formie zasiłku stałego- ogółem			
	2018r.	2019r.	wskaźnik
GOPS Wejherowo	79	90	12,22%
MOPS Reda	130	124	-4,84%
MOPS Wejherowo	514	512	-0,39%
GOPS Szemud	131	123	-6,50%
GOPS Luzino	75	75	0,00%
GOPS Łęczyce	82	89	7,87%
GOPS Linia	65	57	-14,04%
GOPS Gniewino	166	157	-5,73%
GOPS Choczewo	118	117	-0,85%
MOPS Rumia	411	358	-14,80%
Suma	3789	3721	-1,83%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ocen zasobów pomocy społecznej gmin Powiatu Wejherowskiego w latach 2015-2019

Na podstawie danych przedstawionych w powyżej tabeli można stwierdzić, że liczba osób korzystających ze świadczeń w formie zasiłku stałego na przestrzeni dwóch lat tj. 2018 i 2019 zmniejszyła się o 1,83%. Największy spadek odnotowano w gminie Linia, (14,04%), najmniejszy w Gminie Wejherowo (0,39%) W Gminie Luzino liczba osób korzystających ze świadczeń w formie zasiłku stałego utrzymała się na tym samym poziomie. W Gminie wiejskiej Wejherowo i Gminie Łęczyce odnotowano znaczący wzrost liczby osób korzystających ze świadczeń w formie zasiłku stałego.

Wykres 8. Liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością objętych pomocą społeczną w Powiecie Wejherowskim w formie zasiłku stałego w latach 2018-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej gmin Powiatu Wejherowskiego w latach 2015-2019

W latach 2018-2019 we wszystkich gminach powiatu wejherowskiego nastąpił wzrost liczby świadczeń opiekuńczych takich jak zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością. Gminy wypłaciły w 2019 roku 3089 świadczeń w formie zasiłku okresowego.

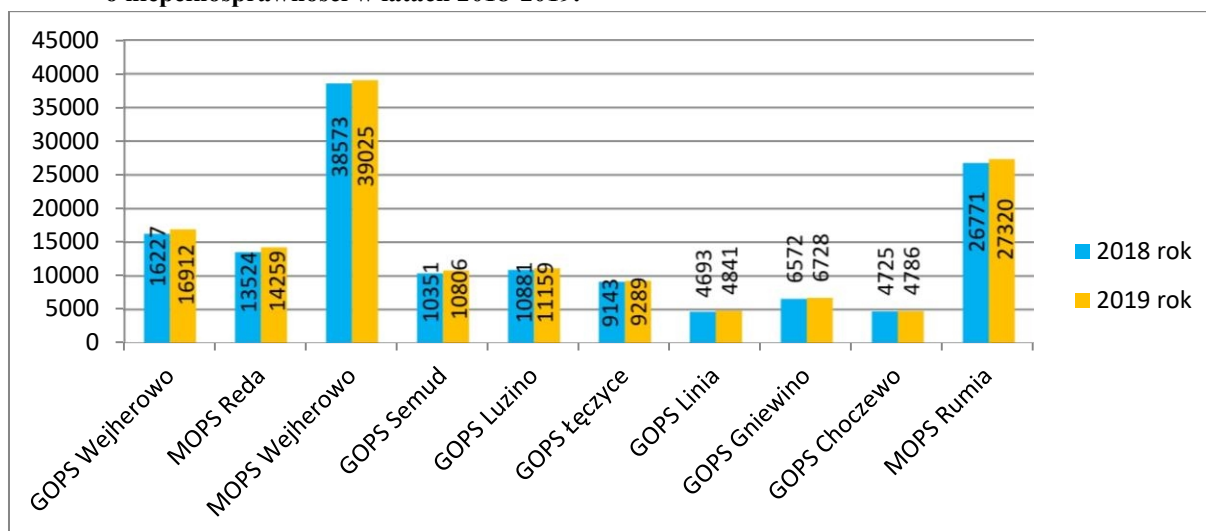
Tabela 11. Liczba świadczeń opiekuńczych ogółem przyznanych na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności tj. zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego w Powiecie Wejherowskim w latach 2018-2019.

Liczba świadczeń opiekuńczych - ogółem			
	2018r.	2019r.	wskaźnik
GOPS Wejherowo	16227	16912	4,22%
MOPS Reda	13524	14259	5,43%
MOPS Wejherowo	38573	39025	1,17%
GOPS Szemud	10351	10806	4,40%
GOPS Luzino	10881	11159	2,55%
GOPS Łęczyce	9143	9289	1,60%
GOPS Linia	4693	4841	3,15%
GOPS Gniewino	6572	6728	2,37%
GOPS Choczewo	4725	4786	1,29%
MOPS Rumia	26771	27320	2,05%
Suma	143478	147144	2,56%

Źródło: Opracowanie własne sporządzone na podstawie statystyk oceny zasobów pomocy społecznej gmin powiatu wejherowskiego w latach 2015-2019.

Na przestrzeni lat 2018-2019 liczba świadczeń zwiększyła się o 2,56%. Największy wzrost odnotowano w MOPS Reda (5,43%), najniższy w MOPS Wejherowo (1,17%). W 2019 roku przyznano mieszkańcom powiatu wejherowskiego 150.865 świadczeń opiekuńczych i zasiłków stałych z tytułu niepełnosprawności.

Wykres 9. Liczba świadczeń opiekuńczych ogółem przyznanych na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności w latach 2018-2019.

Źródło: Opracowanie własne sporządzone na podstawie statystyk oceny zasobów pomocy społecznej gmin powiatu wejherowskiego w latach 2015-2019.

Pozafinansową formą wsparcia osób niepełnosprawnych i seniorów wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu są usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Na terenie powiatu, wszystkie gminy realizują przypisane im ustawą zadania.

Zadanie to realizowane jest przez gminy w ramach środków własnych oraz zleconych przez administrację rządową.

Tabela 12. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w gminach powiatu wejherowskiego w latach 2016-2019.

Gmina	2016	2017	2018	2019
MOPS Wejherowo	144	163	156	178
GOPS Wejherowo	9	9	12	12
MOPS Rumia	122	136	151	130
MOPS Reda	6	9	15	13
GOPS Gniewino	4	4	6	6
GOPS Choczewo	45	40	36	38
GOPS Linia	0	7	1	3
GOPS Luzino	6	9	5	13
GOPS Łęczycze	15	16	20	17
GOPS Szemud	39	40	43	34

Źródło: Opracowanie własne sporządzone na podstawie statystyk oceny zasobów pomocy społecznej gmin powiatu wejherowskiego w latach 2015-2019.

Tabela 13. Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi przeznaczonymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi w poszczególnych gminach Powiatu Wejherowskiego w latach 2016-2019.

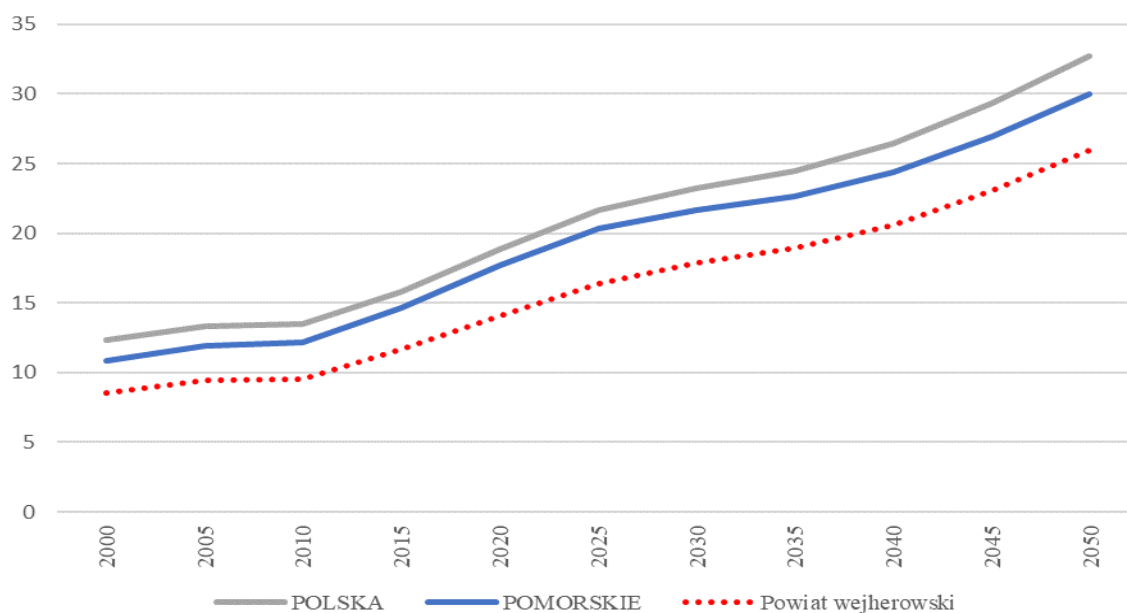
Gmina	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.
MOPS Wejherowo	48	47	48	70
GOPS Wejherowo	7	10	8	9
MOPS Rumia	67	69	70	62
MOPS Reda	0	0	2	2
GOPS Gniewino	4	3	4	3
GOPS Choczewo	0	0	0	0
GOPS Linia	0	0	0	0
GOPS Luzino	0	0	2	2
GOPS Łęczyce	1	3	3	5
GOPS Szemud	3	5	4	5

Źródło: Opracowanie własne sporządzone na podstawie statystyk oceny zasobów pomocy społecznej gmin powiatu wejherowskiego w latach 2015-2019.

2.2.4 Seniorzy

Według prognoz liczba seniorów w powiecie będzie sukcesywnie wzrastać i w 2050 roku może osiągnąć poziom 25,99% ogółu mieszkańców tj. 68.912 osób, co oznacza, że co czwarty mieszkaniec powiatu będzie zaliczany do grupy osób starszych.

Wykres 10. Prognoza liczby seniorów w powiecie do roku 2050.

Źródło: GUS BDL

Tabela 14. Prognoza grup wiekowych seniorów na rok 2050

Grupa wiekowa	Prognoza na 2050 rok	W tym mężczyźni	W tym kobiety	Wskaźnik wzrostu
65-69	19 391	9 356	10 035	178,47%
70-74	16 627	7 989	8 638	292,47%
75-79	12 799	5 899	6900	283,85%
80-84	8583	3628	4 955	254,76%
85+	11 512	3 833	7 679	449,69%
Razem	68 912	30705	38 207	255,42%

Źródło: GUS BDL

Według danych GUS, największy wzrost liczby seniorów do 2050 roku w powiecie wejherowskim będzie dotyczył osób powyżej 85 roku życia, co wymusi zwiększone zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi w tym w ośrodkach wsparcia całodobowego oraz wsparcie opiekunów osób starszych w opiece nad członkami rodzin w wieku senioralnym. Dane liczbowe wskazują na konieczność rozwoju różnych form wsparcia i aktywności seniorów.

Z mocy ustawy o pomocy społecznej gmina i powiat obowiązane są do udzielania wsparcia pozafinansowego między innymi do:

1. prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
2. tworzenia i realizacji programów osłonowych,
3. organizowania i świadczenia usług opiekuńczych (zadanie własne wyłącznie gminy),
4. tworzenia i realizacji projektów socjalnych (zadanie własne wyłącznie gminy).

W powiecie wejherowskim funkcjonują 3 domy pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, z czego dla 2 z nich Powiat Wejherowski jest organem prowadzącym a dla jednego dotującym. Żadna z gmin nie prowadzi domu pomocy społecznej na swoim terenie. Potrzeby w zakresie kierowania i umieszczania seniorów w domach pomocy społecznej odpowiedniego typu stara się zaspokoić Powiat, co skutkuje tworzeniem listy oczekujących bądź koniecznością umieszczenia niektórych mieszkańców powiatu w domach pomocy społecznej poza powiatem wejherowskim. Całodobową opiekę dla osób niepełnosprawnych oraz seniorów, którzy wymagają pomocy codziennej egzystencji zapewniają niepubliczne domy pomocy społecznej.

Dom pomocy społecznej jest placówką przeznaczoną dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i nie można im zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu.

Na terenie powiatu wejherowskiego funkcjonują następujące typy domów pomocy społecznej:

1. Dom Pomocy Społecznej w Strzebielinku, przeznaczony jest dla 182 osób przewlekle psychicznie chorych oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie.
2. Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie ul. Przebendowskiego 1, przeznaczony jest dla 75 osób przewlekle somatycznie chorych.

3. Dom Pomocy Społecznej w Wejherowie ul. Św. Jacka 14, przeznaczony jest dla 113 osób przewlekle somatycznie chorych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Organem prowadzącym jest Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a' Paulo.

W domach pomocy społecznej prowadzonych i dotowanych przez Powiat Wejherowski są łącznie 372 miejsca. W domach tych w 2019 roku przebywało łącznie 153 osób w wieku 65+ co stanowi niecałe 40% pensjonariuszy, natomiast na umieszczenie oczekiwało 17 seniorów.

Tabela 15. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej z podziałem na rodzaj schorzenia.

	2015 rok	2016 rok	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Osoby somatycznie chore	34	37	31	41	32
Osoby psychicznie chore	7	9	17	16	13
Razem	41	46	48	57	45

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

Na terenie powiatu wejherowskiego prowadzone są liczne działania środowiskowe i projekty socjalne skierowane do seniorów o charakterze kulturalnym, sportowo – rekreacyjnym, edukacyjnym, wspierającym i integracyjnym. W roku 2019 powiat wejherowski w ramach zadań własnych realizował lub objął patronatem m.in. takie inicjatywy podejmowane na rzecz osób starszych jak:

1. Warsztaty dla osób starszych „Aktywni z pasją” realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy, „Aktywni z pasją” to propozycja bezpłatnych spotkań, warsztatów, konsultacji z ekspertami z różnych dziedzin życia, mających na celu zachęcanie seniorów do jak najdłuższej aktywności społecznej i zawodowej. W powiecie wejherowskim osoby chętne miały możliwość skorzystania z dwóch warsztatów pn. „Stylizacja wizerunku – spotkanie z wizażystką” oraz „Z komputerem za pan brat – ćwiczenia z zakresu podstaw obsługi”. W warsztatach wzięło udział 12 osób.
2. Kurs obsługi smartfonów dla seniorów pt. „Surfowanie w internecie” realizowany przez Powiatową Bibliotekę Publiczną.
3. Spotkania autorskie, warsztaty, konsultacje, spotkania z ciekawymi osobami dostosowane do zainteresowań i oczekiwań osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym realizowane przez Powiatową Bibliotekę Publiczną.
4. Debaty pn. „Współczesne zagrożenia w cyberprzestrzeni” skierowane m. in. do seniorów słuchaczy Uniwersytetu III wieku.
5. Organizowanie Europejskiego Dnia Seniorów w Powiatowym Zespole Szkół Policealnych im. Zdzisława Kieturakisa w Wejherowie – bingo, gimnastyka, masaż dłoni oraz porady kosmetyczne i stomatologiczne - to tylko niektóre z atrakcji jakie czekały na osoby starsze.
6. III Rodzinny Przegląd Pieśni Seniora w Wejherowie, Organizatorzy: Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko - Pomorskiej w Wejherowie oraz Stowarzyszenie Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Seniorów „ŻYJ GODNIE” w Wejherowie.
7. VI Złot Turystów Seniorów, który odbył się w ramach inauguracji XV Dni Kultury Powiatu Wejherowskiego.

Na terenie powiatu działają organizacje pozarządowe zrzeszające seniorów w tym niepełnosprawnych, które udzielają wsparcia swoim członkom i oferują różnorodne formy społecznej integracji, rozwijają zainteresowania, edukują seniorów. Przyczyniają się do poprawy jakości życia seniorów ich integracji i aktywności społecznej. Najliczniejsze organizacje pozarządowe jak Związki Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz Uniwersytety III wieku zrzeszają blisko 2 800 seniorów. Organizacje pozarządowe działające w powiecie przyczyniają się do zwiększenia aktywności i zaangażowania osób, które nie są już aktywne zawodowo, ale poprzez udział w wykładach, lektoratach, zajęciach rekreacyjno-sportowych, wycieczkach krajoznawczych i turystycznych oraz wyjazdach do teatrów, kin, muzeów mogą nie tylko zdobywać nową wiedzę, ale również aktywizować społecznie i zdrowotnie. Aktywność seniorów pozwala na najlepsze orientowanie się w zmieniającej się rzeczywistości, uczestnictwo na równi z pozostałą częścią społeczeństwa w życiu kulturalnym, podtrzymywanie więzi towarzyskich.

W ramach programu współpracy Powiatu Wejherowskiego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019, organizacje te skorzystały z możliwości pozyskania dofinansowania swojej działalności z budżetu Powiatu, oraz ze środków algorytmowych PFRON.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Od lutego 2013 r. prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy Zarząd Powiatu Wejherowskiego zlecał Stowarzyszeniu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Przystanek”. W domu tym działają następujące pracownice: rozwijania zainteresowań oraz gospodarstwa domowego. Odbywają się też zajęcia rehabilitacyjne, psychoedukacyjne, a także konsultacje z rodzicami i opiekunami.

ŚDS współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie w celu przyjmowania uczestników do ŚDS oraz z różnymi organizacjami i instytucjami na terenie powiatu wejherowskiego a także w Gdyni, Gdańsku i Pucku w celu: integracji ze społecznościami lokalnymi, doradztwa zawodowego, pomocy oraz dalszego kierowania uczestników do innych placówek wsparcia, pomocy w świadczeniach u lekarzy ogólnych i specjalistów, integracji ze społecznością lokalną, pomocy uczestnikom w załatwianiu spraw urzędowych, rozwijania zainteresowań kulturalnych, spotkań integracyjnych.

W zajęciach w Domu uczestniczyło w sumie 18 osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną, 3 osoby to osoby w wieku powyżej 65 roku życia (rok 2019), natomiast 9 osób posiadało, zgodnie z art. 51 c ust 5 ustawy o pomocy społecznej, prawo do zwiększonej dotacji ze względu na orzeczenie określające osobę ze spektrum autyzmu i niepełnosprawnościami sprzężonymi. Liczba miejsc nie uległa zmianie i wynosiła 15. Na koniec 2019 r. na skierowanie do ŚDS oczekiwały 2 osoby.

Powiat Wejherowski od w 2019 roku podejmuje intensywne działania w celu utworzenia środowiskowego domu samopomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i osób z autyzmem w budynku przy ul. Ofiar Piaśnicy.

Wsparcie osób niepełnosprawnych i starszych jest wyzwaniem dla samorządu powiatowego i samorządów gminnych. Szczegółowe zadania dla samorządu powiatowego w odniesieniu do

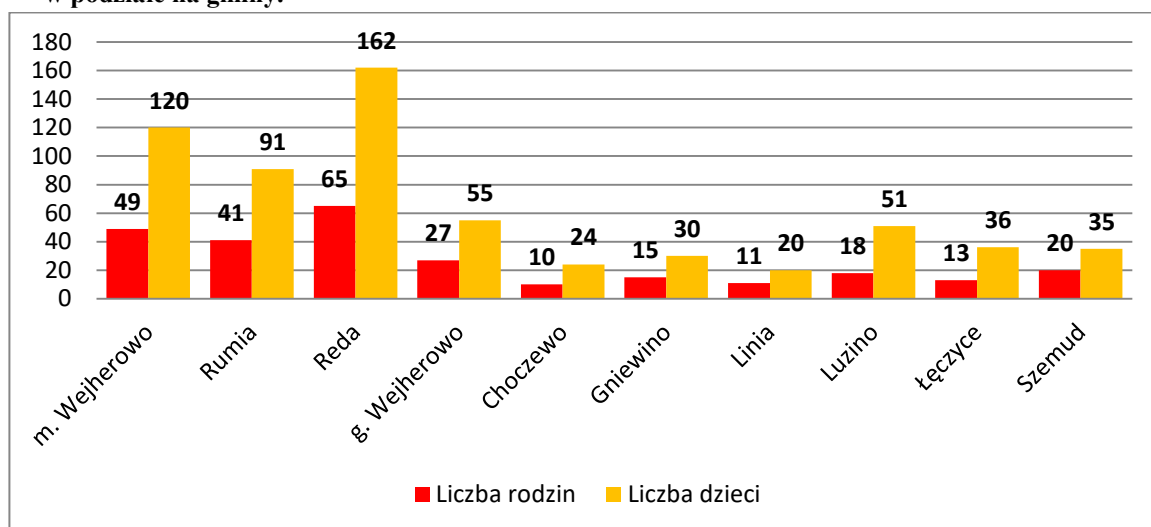
osób niepełnosprawnych i starszych określane są w: Powiatowym Programie Wsparcia Osób Starszych w Powiecie Wejherowskim na lata 2019-2023, przyjętym Uchwałą Rady Powiatu VI/VI/82/19 z dnia 26.04.2019 r., oraz Powiatowym Programie Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2018 – 2021, przyjętym Uchwałą Rady Powiatu V/XXXVII/385/18 z dnia 16.03.2018 r.

2.2.5 Wsparcie rodziny i piecza zastępcza.

Zadania z zakresu wspierania rodziny w powiecie wejherowskim realizują samorządy gminne, a w ich imieniu miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej. Działania te realizowane są w oparciu ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a w stosunku do dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej przed wejściem w życie niniejszej ustawy na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Przewidziane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formy wsparcia rodzin dedykowane są wszystkim rodzicom, które z różnych przyczyn mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Analiza danych statystycznych wskazuje że w powiecie wejherowskim jest 269 rodzin niewydolnych wychowawczych, a w rodzinach tych przebywa 624 dzieci.

Wykres 11. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i liczba dzieci w tych rodzinach w podziale na gminy.

Źródło: Dane gmin powiatu wejherowskiego.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych kierownik ośrodka pomocy społecznej na wniosek pracownika socjalnego przyznaje asystenta rodziny, jeżeli analiza sytuacji tej rodziny przez pracownika socjalnego wskazuje na taką konieczność. W powiecie wejherowskim rodziny prezentujące trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych obejmuje pomocą 18 asystentów rodzinnych.

Formy pracy z rodziną

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. z 2020, poz. 821 ze zmianami), pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania.

W powiecie wejherowskim we wszystkich gminach zadanie te realizują ośrodki pomocy społecznej.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- 2) terapii i mediacji,
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług specjalistycznych i opiekuńczych,
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Najczęstszą formą pracy z rodziną jest poradnictwo psychologiczne i prawne, następnie terapie oraz specjalistyczne i opiekuńcze.

Żaden z ośrodków pomocy społecznej w powiecie wejherowskim nie organizował dla rodzin spotkań w ramach grup wsparcia lub grup samopomocowych.

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka.

Zgodnie z art. 18 ustawy w celu wsparcia rodziny dziecko może być objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówkę może prowadzić gmina lub w przypadku placówki o zasięgu ponadgminnym powiat albo podmiot, któremu gmina lub powiat zleciły to zadanie.

Na terenie gmin powiatu funkcjonują 3 placówki wsparcia dziennego (2 w m. Wejherowo, i Łęczycach). Powiat Wejherowski zleca prowadzenie placówki wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym dla 30 dzieci z terenu powiatu Salezjańskiej Fundacji „Zwiastowanie”, która prowadzi taką placówkę w Kniewie.

Z kolei na podstawie art. 29 ustawy rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej, której zadaniem jest pomoc rodzinie w:

- 1) opiece i wychowaniu dziecka,
- 2) prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- 3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról w społeczeństwie.

Żadna z gmin nie wykorzystuje tej formy pracy.

Zgodnie z art.176 ustawy wszystkie Gminy przyjęły stosowną uchwałą gminne programy wspierania rodziny.

Analiza danych dotyczących pracy z rodziną wskazuje ponadto że:

- 1) w gminie Choczewo nie ma żadnego asystenta mimo, że jest tam 10 rodzin niewydolnych wychowawczo.
- 2) W Gminie Reda i Szemud liczba asystentów rodziny nie pokrywa liczby rodzin niewydolno wychowawczo, czyli 1 asystent na 15 rodzin.

Niewykorzystywanie przez ośrodki pomocy społecznej wszystkich możliwych form, instrumentów i narzędzi pracy z rodziną biologiczną przejawiającą trudności w opiece i wychowaniu nad swoimi dziećmi skutkuje bardzo dużą ilością postępowań prowadzonych

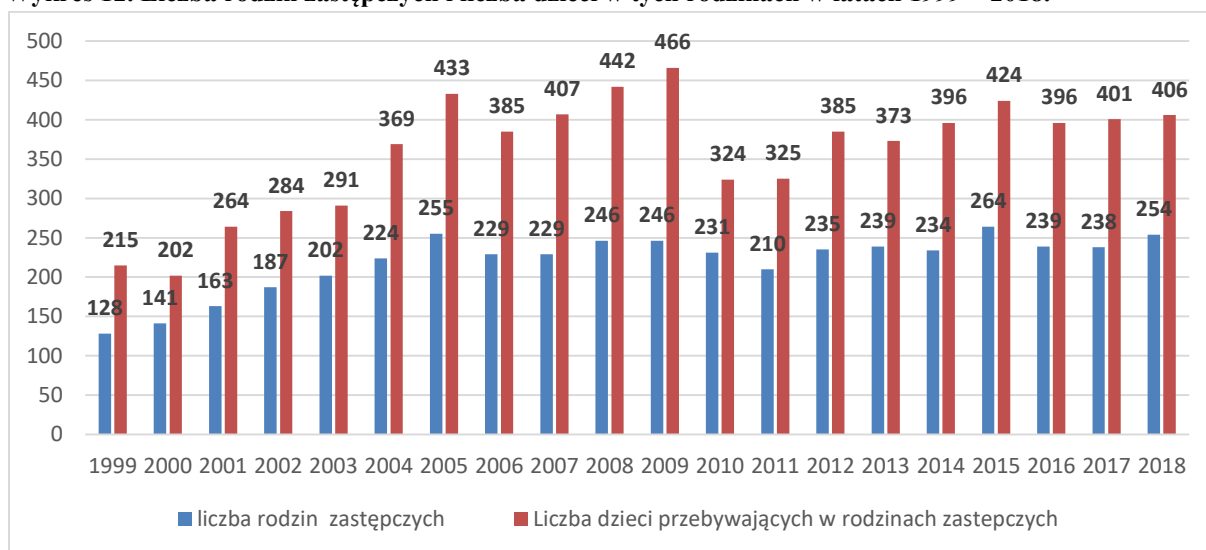
przez Sąd Rodzinny co w konsekwencji prowadzi do odbioru dzieci i umieszczeniu ich w pieczy zastępczej. Od wielu lat w powiecie wejherowskim utrzymuje się tendencja wzrostowa w tym zakresie. Niezbędne jest zatem wzmocnienie pracy z rodzinami na terenie gmin powiatu wejherowskiego, które wykazują niewydolność opiekuńczo – wychowawczą.

Pieczka zastępcza

W roku 2019 wsparciem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej objętych było łącznie 220 rodzin, w których przebywało na mocy postanowień sądu, których łącznie przebywało 378 dzieci, w tym 36 dzieci w wieku do 3 lat i 342 w wieku powyżej 3 lat.

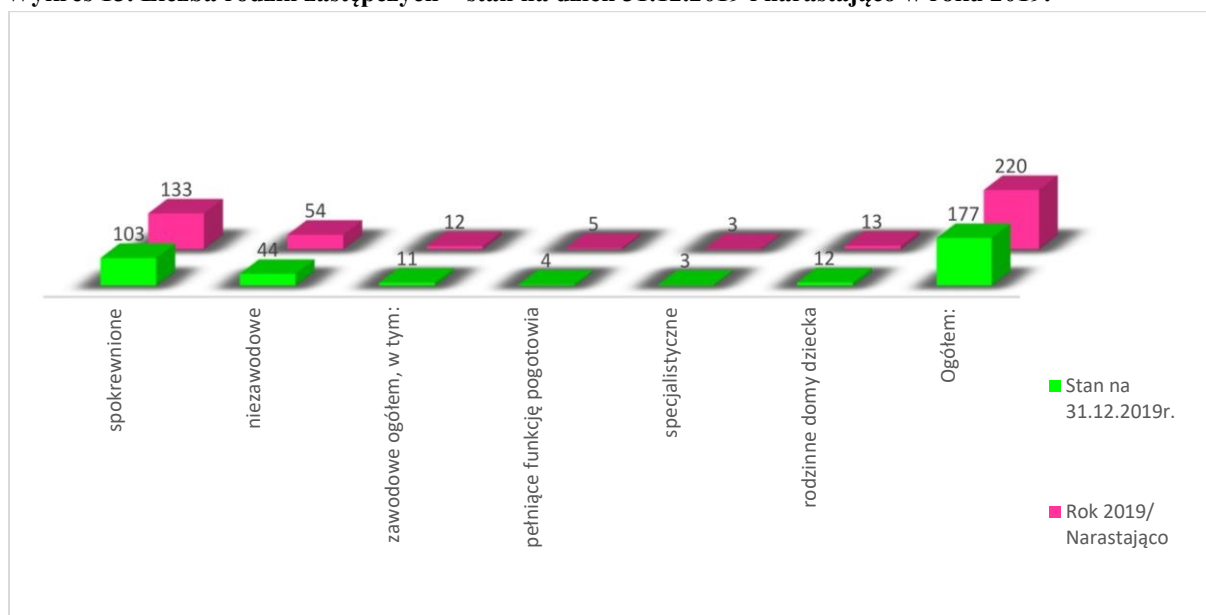
W poprzednich latach kształtowały się następująco:

Wykres 12. Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w tych rodzinach w latach 1999 – 2018.

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

Wykres 13. Liczba rodzin zastępczych – stan na dzień 31.12.2019 i narastająco w roku 2019.

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

Wsparcie specjalistyczne:

W roku 2019 r. rodziny zastępcze przebywające w nich dzieci oraz usamodzielniający się wychowankowie pieczy zastępczej mogli korzystać ze wsparcia specjalistycznego w postaci:

- 1) diagnoz psychofizycznych wykonywanych wszystkim dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, po ukończeniu 1 r. ż.
- 2) kompleksowych diagnoz pod kątem zaburzeń ze spektrum FASD (psychologiczna, neuropsychologiczna, fizjoterapeutyczna oraz medyczna),
- 3) doradztwa zawodowego, pomocnego w wyborze dalszej drogi edukacyjnej lub zawodowej,
- 4) konsultacji psychologicznych/poradnictwa psychologicznego, długotrwałego wsparcia psychologicznego,
- 5) konsultacji z radcą prawnym, szczególnie w zakresie prawa spadkowego oraz alimentacji,
- 6) opiniowania rodziców i kandydatów na rodziców zastępczych w zakresie motywacji i predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, jak również ponownych diagnoz dla prowadzących RDD, RZZ, RZN.

Wsparcie specjalistyczne realizowane było poprzez :

- 1) pięciu psychologów
- 2) radcę prawnego
- 3) doradcę zawodowego
- 4) pedagoga
- 5) specjalistów diagnozy FASD (lekarza, neuropsychologa).

Współpraca z dziećmi i rodzicami zastępczymi odbywa się głównie w czasie spotkań indywidualnych, rodzinnych, w czasie zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, interwencji w środowisku czy diagnoz psychofizycznych. Specjaliści udzielali również konsultacji oraz porad rodzinom zastępczym, rodzicom biologicznym, a także usamodzielniającym się wychowankom pieczy zastępczej, najczęściej w obszarach:

- 1) wspierania dziecka po urazowych doświadczeniach,
- 2) w procesie żałoby,
- 3) w trudnych zachowaniach dzieci takich jak: agresja, zachowania autodestrukcyjne, buntownicze, niedostosowanie społeczne, trudności w budowaniu relacji,
- 4) w trudnych zachowaniach związanych z wejściem w wiek dojrzewania,
- 5) z problemami z uczeniem się,
- 6) asertywna komunikacja,
- 7) dyscyplinowanie dzieci i budowanie granic,
- 8) wspieranie młodzieży w usamodzielnianiu i budowaniu własnej tożsamości,
- 9) opiniowanie zasadności kontaktu rodziców biologicznych i/bądź innych członów rodziny z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej,
- 10) asystowanie podczas kontaktu dziecka z rodziną,
- 11) przygotowanie dziecka do udziału w procedurach sądowych i adopcyjnych.

Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie wejherowskim sprawowana jest w formie placówek opiekuńczo – wychowawczych będących jednostkami organizacyjnymi Powiatu lub prowadzonych przez fundacje i stowarzyszenia na zlecenie Powiatu, w trybie art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Jedna z placówek działających na zlecenie Powiatu funkcjonuje na terenie Gdyni, na podstawie porozumienia pomiędzy Starostą Wejherowskim a Prezydentem Miasta Gdyni.

Tabela 16. Placówki opiekuńczo – wychowawcze w powiecie wejherowskim w 2019 roku.

Lp	nazwa placówki	adres placówki	typ placówki	organ prowadzący
1	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Ognisko Wychowawcze nr 1 im. K. Lisieckiego „Dziadka” w Rumi	ul. Ślusarska 4, 84-230 Rumia;	socjalizacyjny z miejscami interwencyjnymi	Powiat Wejherowski
2	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Ognisko Wychowawcze nr 2 im. K. Lisieckiego „Dziadka” w Rumi	ul. Ślusarska 4a, 84-230 Rumia;	socjalizacyjny z miejscami interwencyjnymi	Powiat Wejherowski
3	Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Ognisko Wychowawcze nr 3 im. K. Lisieckiego „Dziadka” w Rumi	ul. Ślusarska 4b, 84-230 Rumia;	socjalizacyjny z miejscami interwencyjnymi	Powiat Wejherowski
4	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza "Nasz Dom" w Rumi	ul. NMP Wspomożenia Wiernych 1, 84-230 Rumia	socjalizacyjny	Towarzystwo Salezjańskie Inspektoriat p.w. św. Wojciecha w Pile
5	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza "Dom Maryi" w Bolszewie	ul. Polna 44, 84-239 Bolszewo	socjalizacyjny	Towarzystwo Salezjańskie Inspektoriat p.w. św. Wojciecha w Pile
6	Dom Rodzinny Fundacji "Rodzina Nadziei" w Luzinie, z filią w Wejherowie	ul. Strzebielińska 1a, 84-242 Luzino; filia ul. Krofeya 18, 84-200 Wejherowo	socjalizacyjny	Fundacja "Rodzina Nadziei"
7	Dom dla Dzieci w Rumi Fundacji "Rodzinny Gdańsk" w Rumi	ul. Krakowska 13, 84-230 Rumia	socjalizacyjny	Fundacja "Rodzinny Gdańsk"
8	Rodzinny Dom Dziecka im. Magdy Wójcik i Rolfa Sorby w Gdyni	ul. Wiosny Ludów 13, 81-459 Gdynia	rodzinny	Fundacja "Rodzina Nadziei"

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie

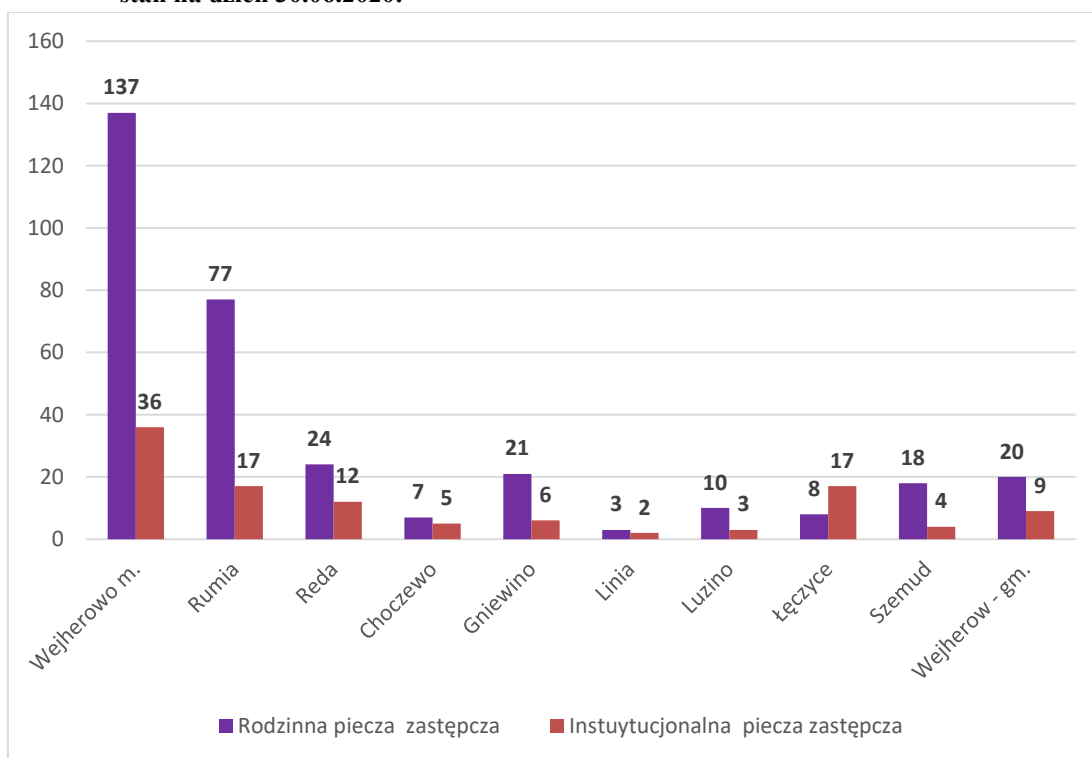
W 2020 roku Powiat dysponował 7 placówkami dla 104 dzieci.

W przypadku braku możliwości umieszczenia dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu wejherowskiego, dzieci pochodzące z terenu naszego powiatu umieszczane są również w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem wejherowskim. W 2019 roku 18 wychowanków przebywało poza powiatem w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej na mocy porozumień z innymi powiatami.

W 2019 roku w instytucjonalnej pieczy zastępczej umieszczono 50 dzieci, w tym 33 w placówkach opiekuńczo – wychowawczych powiatu wejherowskiego i 17 w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych na terenie innych powiatów. Był to wzrost umieszczeń dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w stosunku do roku 2018, o 83%.

W 2019 roku pieczę instytucjonalną opuściło łącznie 47 dzieci (30 dzieci z placówek powiatu wejherowskiego, 17 z placówek z terenu innego powiatu) z czego: 6 powróciło do rodziny biologicznej, 15 umieszczono w rodzinnej pieczy zastępczej, 20 usamodzielniało się, 4 zostało przeniesionych do innej placówki, 1 nieletnia wychowanka za zgodą sądu wyszła za mąż; wobec 1 dziecka sąd powierzył pieczę nad nim prababci

Wykres 14. Liczba dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej z podziałem na gminy – stan na dzień 30.06.2020.

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie

2.2.6 Przemoc w rodzinie.

W okresie obowiązywania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2015-2020 uprawnione podmioty w powiecie wejherowskim, wszczęły łącznie 2198 procedur „Niebieska Karta”.

Policja w latach 2015-2019 podjęła 6231 interwencji domowych z czego 26,44% zakończyło się wszczęciem procedury „Niebieska Karta” (założono 1648 NK).

Najmniej procedur wszczynały podmioty ochrony zdrowia 0,77% oraz gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych 1,36%, 3,91% procedur wszczęto w placówkach oświatowych, a 18,98% przez jednostki pomocy społecznej.

Wszczęte procedury w latach 2015-2019 dotyczyły w 59,9% mieszkańców miast. Osobami doznającymi przemocy w ponad 88% to kobiety i dzieci, sprawcami przemocy głównie byli mężczyźni (90,5%), zdarzało się, że sprawcami przemocy były dzieci (0,8%).

Z danych statystycznych wynika, że 42 % założonych „Niebieskich Kart”, zostało zakończonych ponieważ przemoc nie została potwierdzona przez powołane grupy robocze.

Z powodu ustania przemocy oraz po zakończeniu pracy z rodziną zamknięto łącznie 1124 procedury. W wyniku prowadzonych czynności wynikających z procedury „Niebieska Karta” skierowano do organów ścigania 933 sprawy. Nie zawsze jednak podmioty zgłaszające przemoc organom ścigania posiadają wiedzę na temat rozstrzygnięć postępowań przez prokuraturę lub sąd, co w konsekwencji utrudnia planowanie pracy z rodziną, monitorowanie jej losów, skutecznej pracy ze sprawcą przemocy.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Wejherowie wynika, że prowadzono w latach 2015 – 2019 - 588 postępowań przygotowawczych w związku z art. 207 kodeksu karnego tj. o znęcanie się. W wyniku interwencji domowych Policja dokonała 540 zatrzymań sprawców, 43 krotnie zaistniała konieczność interwencji medycznej lub umieszczenia w szpitalu, 5 dzieci odebrano rodzicom i umieszczono w pieczy zastępczej w trybie ustawy o Policji. Akty przemocy w 61,8% miały miejsce w związku z nadużyciem alkoholu przez sprawcę, 298 razy doprowadzono sprawców do pomieszczeń wytrzeźwień.

W wyniku przemocy domowej w latach 2015-2019 , służby podejmowały interwencje wobec 32 dzieci w związku ze skrajnym zaniedbaniem lub narażeniem ich na utratę zdrowia lub życia, z czego wobec 8 dzieci Sąd Rejonowy w Wejherowie wydał postanowienie w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wobec pozostałych 24 dzieci toczyło się postępowanie opiekuńcze, zakończone tymczasowym zabezpieczeniem dzieci w pieczy zastępczej. W okresie pięciu lat w pieczy zastępczej instytucjonalnej i rodzinnej umieszczono łącznie 501 dzieci w wyniku zaniedbań opiekuńczo – wychowawczych po zakończeniu postępowania opiekuńczego.

Szkoły, dla których organem prowadzącym jest Powiat Wejherowski wskazały, że w badanym okresie wzrastała liczba dzieci, które obejmowano wsparciem psychologa i pedagoga szkolnego, kierowano sprawy do organów ścigania oraz sądu.

Szkoły oprócz działań interwencyjnych i wspierających w sytuacji przemocy w rodzinie, kładły nacisk na działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli. W badanym okresie realizowano łącznie 22 programy z zakresu profilaktyki przemocy w rodzinie, cyberprzemocy, przemocy rówieśniczej.

Osoby starsze, obok grupy osób niepełnosprawnych i dzieci, stanowiły kolejną grupę szczególnie narażoną na przemoc.

Najczęstszą formą przemocy kierowaną wobec seniorów w powiecie jest przemoc psychiczna (100% procedur) i fizyczna (90% procedur), w ok. 30% prowadzonych procedur dochodzi do przemocy ekonomicznej, a w 7% do przemocy seksualnej natomiast w 3,7% procedur dochodzi do zaniedbań opiekuńczych.

Najczęściej przemocy wobec seniorów w rodzinach dopuszczają się dorosłe dzieci (51,8%) oraz współmałżonkowie (ok.40,7%), odnotowano również przemoc ze strony wnuków (14,8%) oraz synowych/zięciów osób starszych (11,1%). Blisko 20% respondentów wskazało, że sprawcami przemocy w rodzinie była więcej niż jedna osoba wspólnie zamieszkująca z seniorem.

Osoby i rodziny w związku z przemocą w rodzinie otrzymywały m.in. wsparcie w postaci poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego, prawnego).

W latach 2015-2019 ze wsparcia specjalistycznego skorzystało ok. 5048 osób doznających przemocy z czego ok. 52,4% z poradnictwa psychologicznego 30,65% z poradnictwa pedagogicznego i 21,41% z porad prawnych. Natomiast 422 sprawców podjęło współpracę ze specjalistami z czego 31,5% ze wsparcia psychologicznego, 7,11% ze wsparcia pedagogicznego i 8,53% z porad prawnych.

W tym samym okresie jednostki pomocy społecznej skierowały do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym 120 sprawców, 73 sprawców wzięło udział w programie korekcyjno – edukacyjnym w PCPR, a 24 osoby skutecznie go ukończyły.

Najczęstszymi formami wsparcia udzielanymi osobom doświadczającym przemocy przez jednostki pomocy społecznej była praca socjalna oraz poradnictwo specjalistyczne w dalszej kolejności warsztaty edukacyjno – rozwojowe, grupy wsparcia i udzielenie schronienia.

Ze sprawcami przemocy prowadzono najczęściej rozmowy profilaktyczne, monitorowano ich zachowania i sytuację w rodzinie. Motywowano i kierowano do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych, prowadzono pracę socjalną.

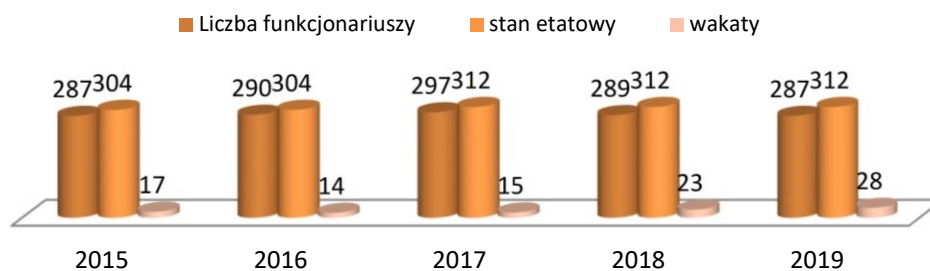
2.3 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwem publicznym w powiecie wejherowskim zajmuje się m.in. Komenda Powiatowa Policji w skład której wchodzi:

1. Komisariat Policji w Rumi,
2. Komisariat Policji w Redzie,
3. Komisariat Policji w Szemudzie, w którego skład wchodzi : Zespół Patrolowo - Interwencyjny i Dzielnicowych z siedzibą w Strzeczcu,
4. Komisariat Policji w Gniewinie w którego skład wchodzi : Zespół Patrolowo - Interwencyjny i Dzielnicowych z siedzibą w Choczewie,
5. Posterunek Policji w Luzinie,
6. Posterunek Policji w Łęczycach .

Z danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Wejherowie wynika, że w 2019 r w powiecie wejherowskim służyło 287 funkcjonariuszy, przy stanie etatowym wynoszącym 312 etatów. Od 2017 roku odnotowuje się braki w kadrze funkcjonariuszy.

Wykres 15. Wskaźnik zatrudnienia funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Wejherowie w latach 2015 – 2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP Wejherowo.

Od 2015 roku w Powiecie Wejherowskim obserwuje się sukcesywny wzrost wykrywalności przestępstw (od 61,24% w 2015 roku do 67,34 % w roku 2019).

Tabela 17. Wskaźnik wszczętych postępowań.

KPP Wejherowo	Wszczęte postępowania				
	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	4446	3753	3769	4214	4068
Kryminalne	3125	2596	2553	3202	3030
Rozbój	43	21	14	19	23
Bójka	23	22	23	18	21
Uszczerbek na zdrowiu	159	143	132	148	113
Kradzież	747	547	478	517	506
Kradzież z włamaniem	355	271	249	281	324
Uszkodzenie mienia	250	248	241	222	215
Kradzież pojazdów	72	83	71	50	49
Przestępczość narkotykowa	147	156	158	173	190
Przestępczość gospodarcza	592	561	664	510	515

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP Wejherowo.

Analiza danych statystycznych w zakresie wszczętych postępowań pokazuje, że w 2015 roku wszczęto ogółem 4446 postępowań i jest to największy wskaźnik do 2019 roku. Najczęściej popełnianymi przestępstwami były te o charakterze kryminalnym, następnie kradzieże, przestępstwa gospodarcze, kradzieże w włamaniami, uszkodzenia mienia i przestępczość narkotykowa. Funkcjonariusze Policji prowadzili również postępowania w sprawach przestępczości nieletnich, która stanowiła średnio 3,03% ogólnej liczby przestępstw w latach 2015-2019.

Od 2015 roku obserwuje się również wzrost wykrywalności przestępstw, przy czym najczęściej wykrywane były przestępstwa narkotykowe.

Tabela 18. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w %.

KPP Wejherowo	Wykrywalność					
	rok	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem		61,42	62,97	64,42	65,59	67,34
kryminalne		53,56	55,5	58,61	61,71	60,4
Rozbój		78,57	80,43	85,71	75	94,29
Bójka		76,92	81,82	70	100	84,62
Uszczerbek na zdrowiu		88,89	90	87,76	91,36	91,57
Kradzież		37,37	36,54	45,96	33,28	34,27
Kradzież z włamaniami		35,24	43,87	40,18	30,98	22,32
Uszkodzenie mienia		27,18	29,11	26,39	26,09	36,32
Kradzież pojazdów		25,81	12,99	19,44	18,64	9,09
Przestępczość narkotykowa		96,99	91,89	95,26	96,15	96,51
Przestępczość gospodarcza		68,73	63,71	61,15	62,86	72,31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMM Wejherowo

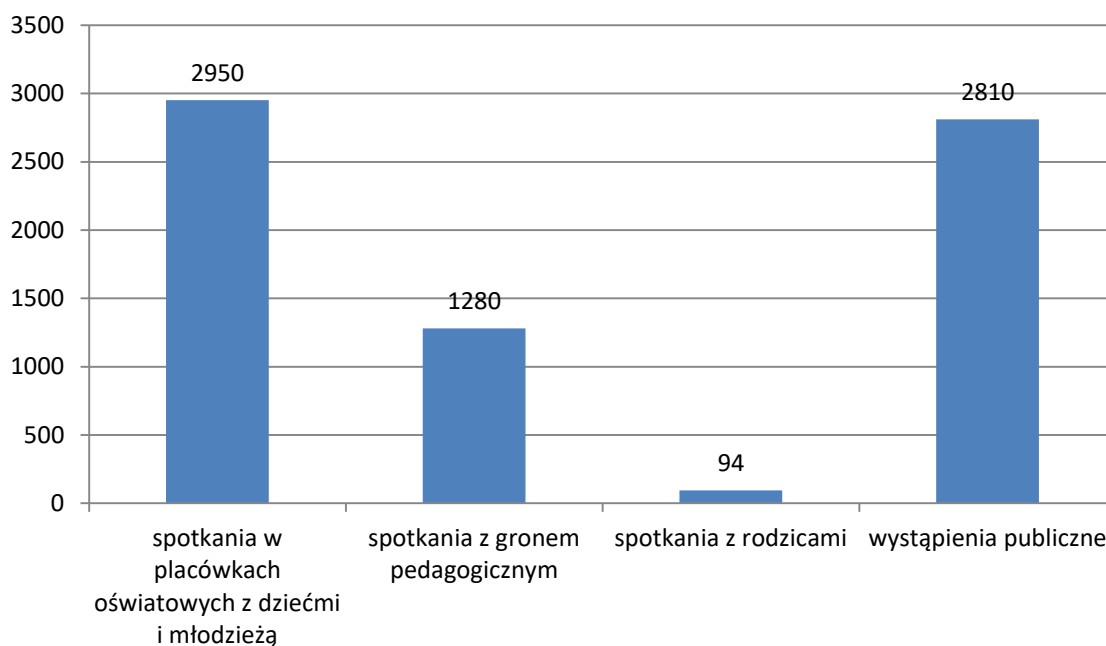
Wydział Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Wejherowie systematycznie dokonuje analizy stanu bezpieczeństwa obywateli w powiecie i sporządza mapę zagrożeń.

Istotną rolę na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa stanowią wszelkie działania profilaktyczne, edukacyjne i informacyjne podejmowane przez funkcjonariuszy KPP w Wejherowie dedykowane rodzinom, dzieciom, młodzieży oraz seniorom w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych postaw obywatelskich w sytuacji zagrożenia we współpracy z podległymi komisariatami, posterunkami, organizacjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży oraz rodziny.

Na terenie Powiatu Wejherowskiego, m. in. w powiatowych szkołach oraz placówkach oświatowych prowadzona jest profilaktyka dotycząca zjawiska cyberprzemocy, niewłaściwego korzystania przez dzieci i młodzież z internetu, przemocy i agresji, kampanie informacyjne, programy profilaktyczne.

W latach 2015-2019 Komenda Powiatowa Policji w Wejherowie wraz z podległymi komisariatami i posterunkami Policji realizowała program rządowy „Razem Bezpieczniej”, działania edukacyjno- informacyjne w ramach ogólnopolskiej akcji pn. „Kręci mnie bezpieczeństwo...”. Policjanci uczestniczyli ponadto w realizacji projektu „Uczę się bezpieczeństwa”.

Wykres 16. Wskaźnik podejmowanych działań profilaktycznych Komendy Policji Powiatowej w Wejherowie w latach 2015-2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP Wejherowo

W działaniach profilaktycznych Policja kładła nacisk na współpracę z placówkami oświatowymi prowadząc spotkania z dziećmi i młodzieżą, debaty społeczne poświęcone min. bezpieczeństwu osób starszych, zapewnieniu bezpiecznego wypoczynku dzieciom i młodzieży w czasie letnim, bezpieczeństwa drogowego itp.

2.4 Edukacja

Do zadań własnych Powiatu należy zakładanie i prowadzenie publicznych szkół specjalnych, szkół ponadpodstawowych, w tym z oddziałami integracyjnymi, szkół sportowych i mistrzostwa sportowego oraz placówek, z wyjątkiem szkół i placówek o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Powiat może zakładać i prowadzić w ramach zadań własnych publiczne placówki doskonalenia nauczycieli, zakłady kształcenia nauczycieli i biblioteki pedagogiczne.

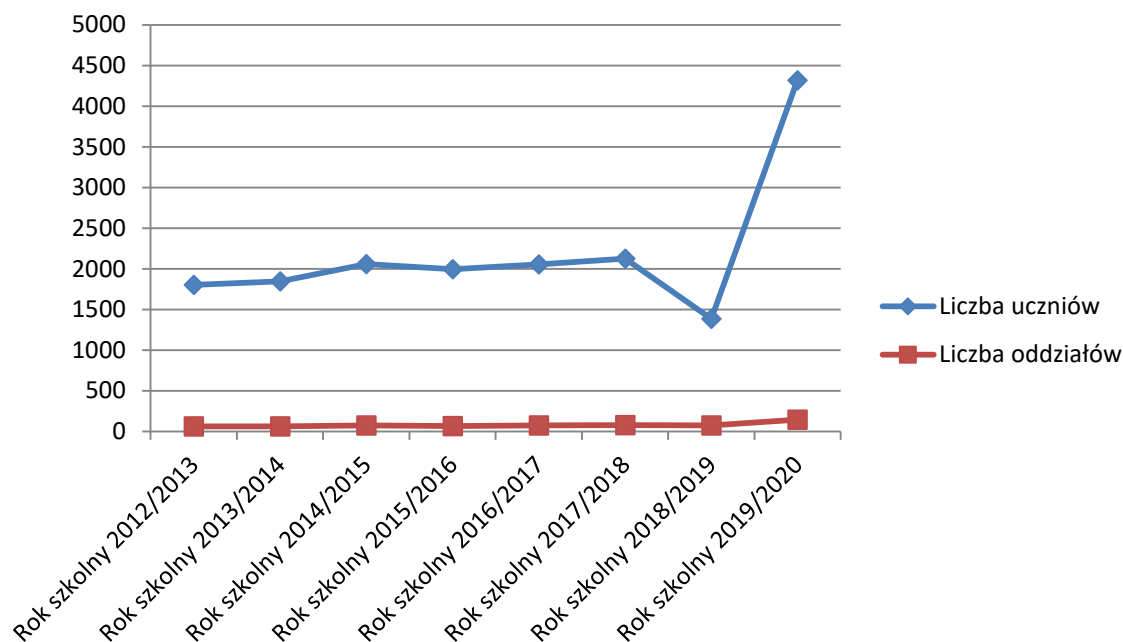
Powiat Wejherowski jest organem prowadzącym dla 7 zespołów szkół ponadpodstawowych i 1 zespołu szkół policealnych, które grupują łącznie 28 szkół ponadpodstawowych, w tym 3 szkoły, w których realizowane są kwalifikacyjne kursy zawodowe, w zróżnicowanej ofercie dziennej, wieczorowej i zaocznej dla młodzieży i dla

dorosłych. W sieci szkół specjalnych prowadzi 1 jednostkę organizacyjną - Powiatowy Zespół Kształcenia Specjalnego w Wejherowie.

Ponadto Powiat Wejherowski prowadzi 2 jednostki organizacyjne wsparcia edukacyjnego obejmujące łącznie 5 placówek, tj.: Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych skupiający 2 poradnie psychologiczno-pedagogiczne (w Wejherowie i Rumi) oraz Powiatowy Zespół Placówek Oświatowo-Wychowawczych skupiający 2 ogniska pracy pozaszkolnej (w Wejherowie i Rumi) i Powiatowy Międzyszkolny Ośrodek Sportu w Wejherowie. W Powiatowym Zespole Kształcenia Specjalnego w Wejherowie funkcjonuje przedszkole dla dzieci niepełnosprawnych a Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Wejherowie i Rumi prowadzą grupy wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

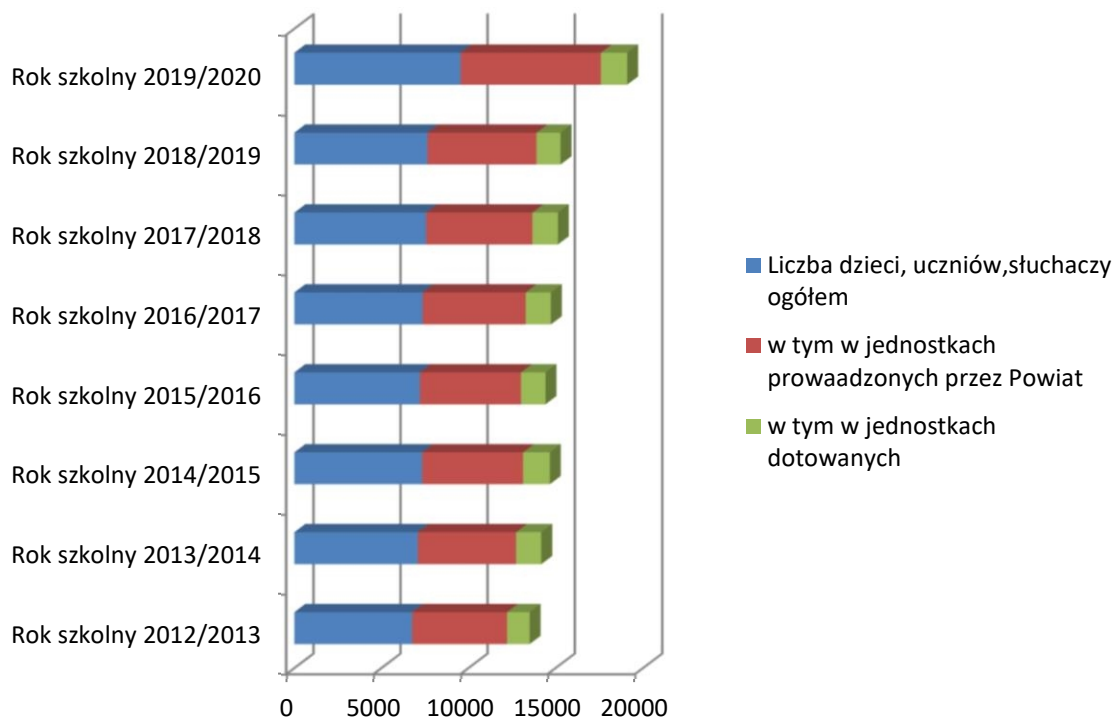
Rekrutacja do publicznych szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez powiat odbywa się corocznie zgodnie z kalendarzem ustalonym przez Pomorskiego Kuratora Oświaty oraz kryteriami ustalonymi przez organ prowadzący i dyrektorów poszczególnych szkół.

Wykres 17. Rekrutacja uczniów, słuchaczy, wychowanków i kursantów do szkół masowych w latach 2012-2019.

Źródło: Dane własne Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego w Wejherowie

Wykres 18. Stan liczbowy dzieci/uczniów/słuchaczy/wychowanków/kursantów według danych rejestrowych systemu informacji oświatowej w latach 2012- 2019.

Źródło: Dane własne Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego w Wejherowie.

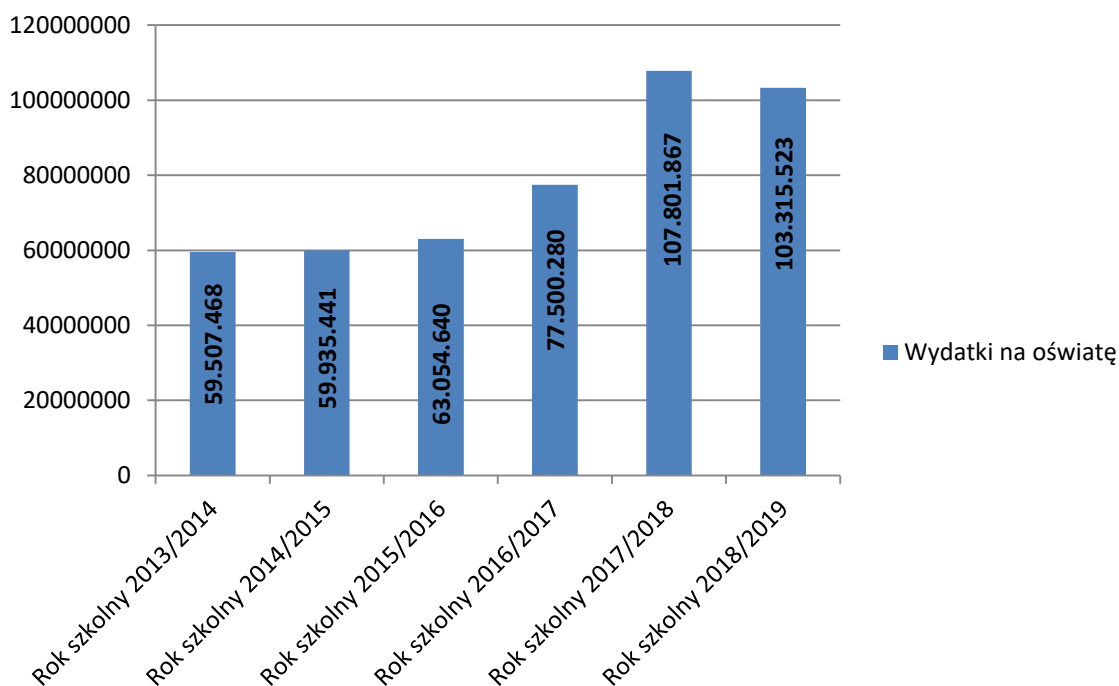
Odrębnym trybem w ciągu całego roku szkolnego realizowany jest nabór do szkół i placówek kształcenia specjalnego. W procedurze tej Starosta kieruje wychowanków do kształcenia specjalnego wyłącznie na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wystawionego przez odpowiednie Zespoły Orzekające powoływane przez dyrektorów poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Uwzględniając zalecenia określone w orzeczeniu, oferuje miejsce w jednej z prowadzonych szkół i placówek kształcenia specjalnego lub kieruje wychowanka do najbliższej placówki publicznej prowadzonej przez inną jednostkę samorządu terytorialnego. Łącznie w okresie od 2013-2019 roku skierowano 1263 dzieci do kształcenia specjalnego z czego 1100 do placówek na terenie powiatu wejherowskiego i 163 poza powiat. Od roku szkolnego 2016/2017 odnotowuje się wzrost liczby dzieci wymagających wsparcia w edukacji w placówkach specjalnych.

Realizacja zadań edukacyjnych Powiatu finansowana jest ze środków budżetu Powiatu Wejherowskiego, w zasadniczej części pozyskanych w ramach subwencji oświatowej.

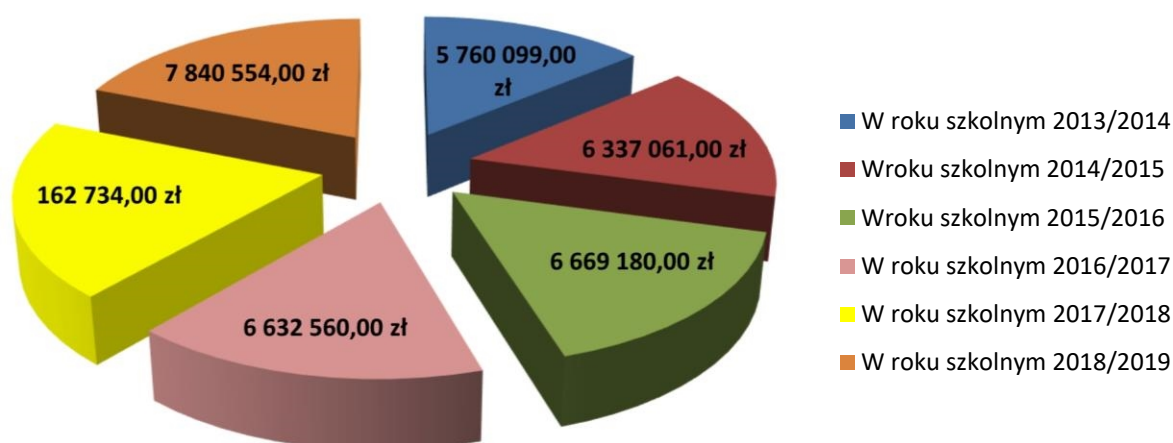
Wykres 19. Struktura finansowa subwencji oświatowej i wydatków na realizację zadań oświatowych w latach 2014-2019.

Źródło: Dane własne Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego w Wejherowie.

Starostwo Powiatowe jest organem rejestrowym dla niepublicznych szkół i placówek oświatowych realizujących swoją działalność na obszarze powiatu. Starostwo rejestruje 41 szkół i placówek oświatowych niepublicznych w tym 10 szkół z uprawnieniami szkół publicznych. Rada Powiatu jest organem dotującym dla uprawnionych szkół i placówek oświatowych niepublicznych, prowadzących działalność na obszarze powiatu i rejestrowanych w ewidencji Starostwa Powiatowego.

Wykres 20 . Wydatki poniesione przez samorząd powiatowy na oświatę w latach 2013-2019.

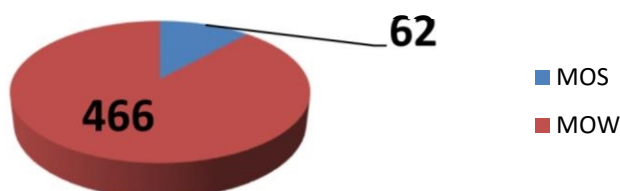

Źródło: Dane własne Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego w Wejherowie.

Starostwo Powiatowe jest organem pośredniczącym w procedurze kierowania dziećmi i młodzieżą do placówek socjalizacyjnych typu MOW i MOS. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze są placówkami resocjalizacji, do których podstawą skierowania jest postanowienie właściwego Sądu w związku z postępującą demoralizacją.

Z kolei Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii są placówkami deklaracyjnymi dla rodziców wnioskowanymi w trybie właściwym dla kierowania do kształcenia specjalnego.

Wykres 21 Liczba dzieci skierowanych do MOW/MOS w latach 2013-2019.

Źródło: Dane własne Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego w Wejherowie

Dane liczbowe wskazują, że znacząca liczba dzieci i młodzieży w powiecie wykazuje zachowania o charakterze demoralizacyjnym, skutkującą podejmowaniem decyzji przez Sąd o konieczności resocjalizacji w specjalistycznych ośrodkach. Znacznie rzadziej na oddziaływania resocjalizacyjne wobec swoich dzieci decydują się rodzice.

Wszelkie potrzeby szkół w zakresie osobowym, kadrowym, finansowym, sprzętowym, w zakresie dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych – także w zakresie przeciwdziałania przemocy i pomocy ofiarom przemocy są na bieżąco definiowane przez dyrektorów, zgłaszane, omawiane i analizowane w organie prowadzącym, następnie adekwatnie do potrzeb i możliwości finansowych zabezpieczane w arkuszach organizacyjnych i planach finansowych szkół na kolejny rok szkolny i kolejny rok budżetowy.

Dorocznie też w ramach autorskiego projektu „Edukacja dla rynku pracy” racjonalizowana jest publiczna oferta edukacyjna powiatu, a działanie to w latach 2017-2020 wsparte zostało w sposób istotny poprzez realizację projektów:

1. „Zintegrowany rozwój publicznego szkolnictwa zawodowego w Powiecie Wejherowskim poprzez wzrost jakości edukacji zawodowej w ramach przedsięwzięcia strategicznego – kształtowanie sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych uwzględniającej potrzeby subregionalnych i regionalnego rynku pracy” realizowanego w ramach poddziałania 3.3.1 RPO WP 2014-2020
2. „Zintegrowany rozwój szkolnictwa zawodowego w Powiecie Wejherowskim poprzez rozbudowę i doposażenie infrastruktury publicznych ponadgimnazjalnych szkół zawodowych w ramach przedsięwzięcia strategicznego – kształtowanie sieci ponadgimnazjalnych szkół zawodowych uwzględniającej potrzeby subregionalnych i regionalnego rynku pracy” realizowanego w ramach działania 4.1 RPO WP 2014-2020

W efekcie prowadzono rozbudowy inwestycyjne 5 szkół, wyposażono 23 pracownie zawodowe. A do końca 2020 roku przewidziano doposażenie 13 pracowni zawodowych, wsparcie uczniów poprzez praktyki i staże zawodowe oraz wsparcie nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego i staży.

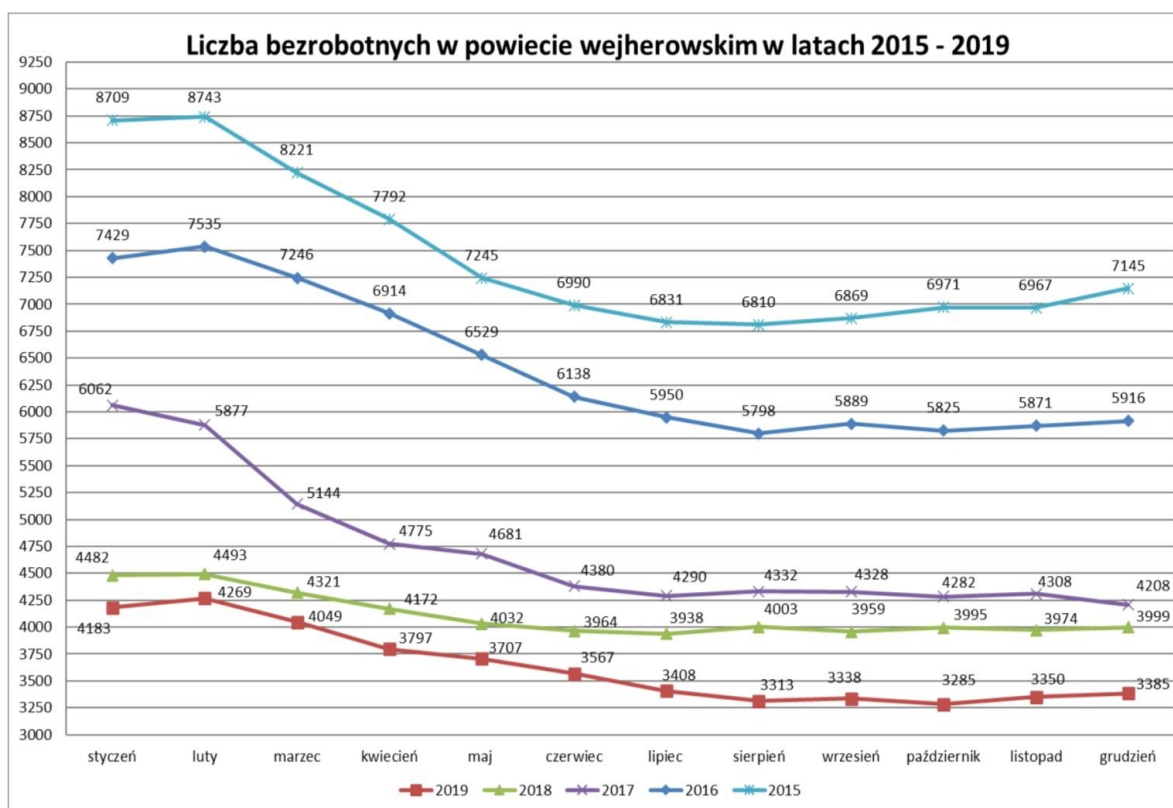
Wsparciem objęto 27 zawodów na poziomie zasadniczym, technicznym policealnym.

2.5 Rynek pracy

Lata 2015-2019 to okres systematycznie poprawiających się warunków pracy i życia mieszkańców naszego kraju, województwa pomorskiego, w tym także powiatu wejherowskiego. Mieszkańcy naszego regionu stali się bardziej aktywni, przedsiębiorczy i szybciej znajdowali dobrą pracę. Dzięki znaczącej poprawie sytuacji gospodarczej na terenie całego kraju dynamicznie zmniejszało się bezrobocie osiągając rekordowo niskie wskaźniki, coraz mniej osób pozostawało w bierności zawodowej, a popyt na pracę utrzymywał się na wysokim poziomie. W niektórych branżach powstała zdecydowana przewaga popytu nad podażą siły roboczej, stąd wystąpiła konieczność zatrudniania cudzoziemców przez pracodawców.

Obrazują to również dane statystyczne obrazujące sytuację na lokalnym rynku pracy na przestrzeni lat 2015-2019. Na koniec 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wejherowie zarejestrowanych było 3.385 osób bezrobotnych. W porównaniu do końca stycznia 2015 roku, w którym liczba osób bezrobotnych wyniosła 8.709, to spadek aż o 5.324 osoby, czyli 61%.

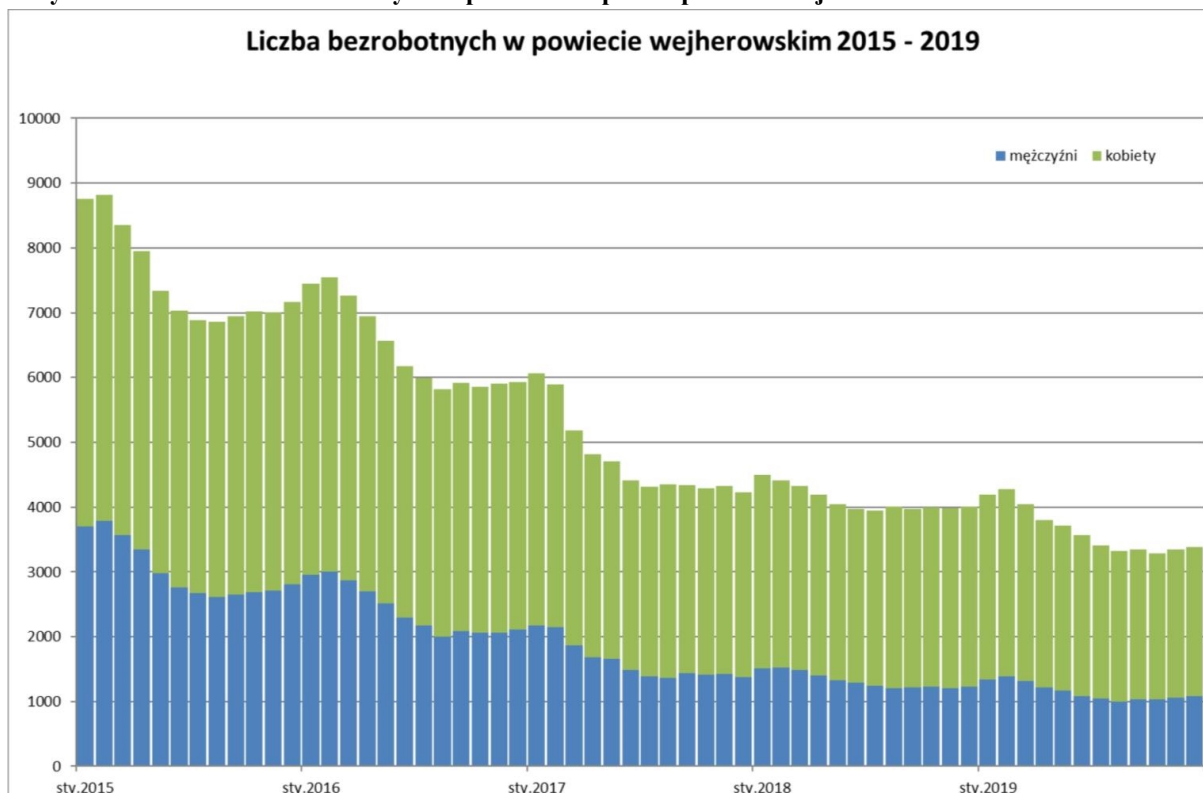
Wykres 22. Liczba bezrobotnych w powiecie wejherowskim w latach 2015 – 2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Wejherowo.

Poziom bezrobocia rejestrowanego w powiecie wejherowskim zmniejsza się systematycznie od kilku lat.

Wykres 23. Ilość osób bezrobotnych w podziale na płeć w powiecie wejherowskim w latach 2015 – 2019.

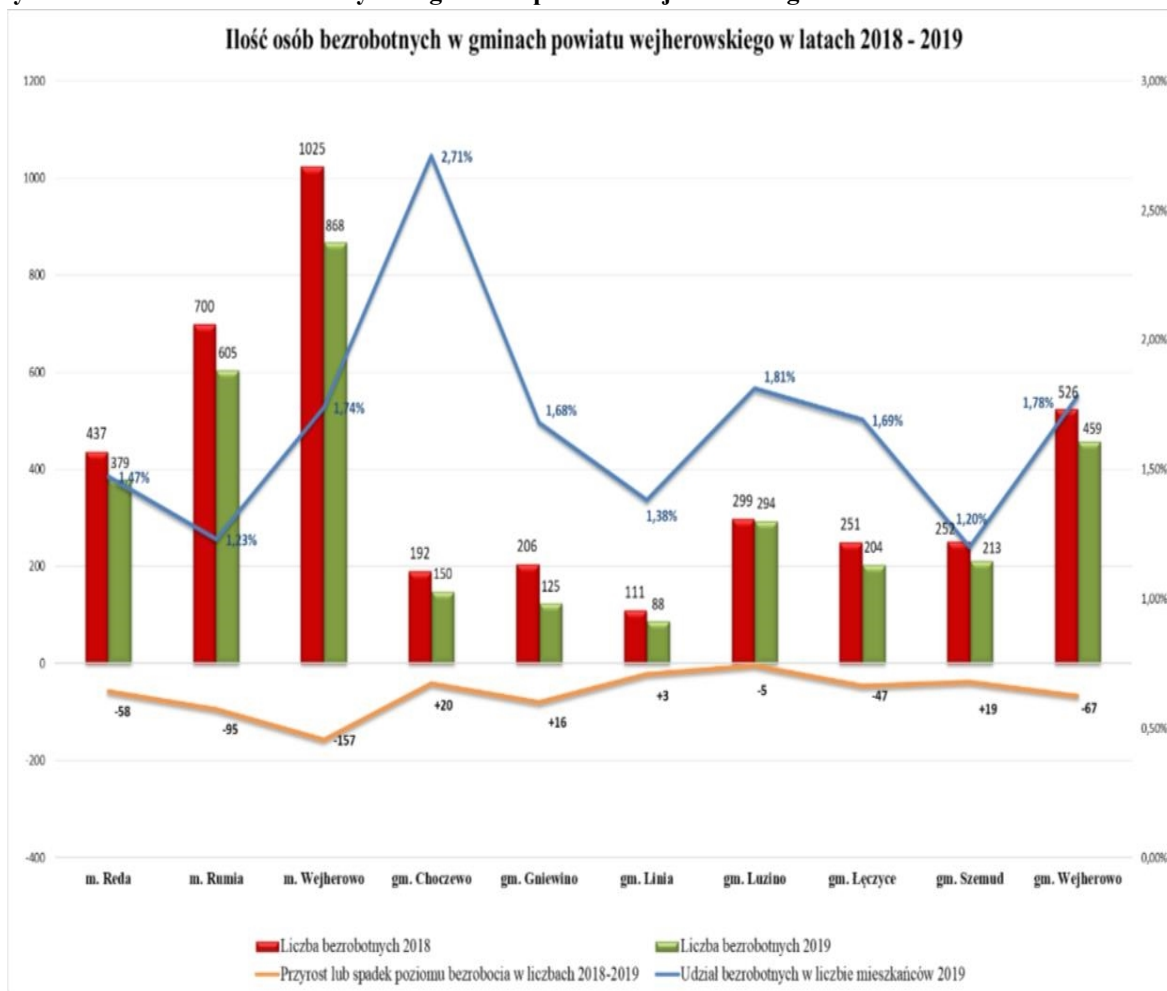

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Wejherowo.

Powyższy wykres pokazuje natomiast jak w poszczególnych latach systematycznie rósł odsetek kobiet wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Na początku 2015 roku kobiety stanowiły 57,7% osób pozostających bez pracy, a na koniec 2019 roku, ich udział wzrósł do 68,1%. Kobiety częściej pozostają w domach z uwagi na ciągłe utrzymujący się podział ról społecznych związanych z opieką nad dziećmi im przypadającej, a zdobywaniem środków finansowych na utrzymanie rodziny należy do mężczyzn.

Udział osób bezrobotnych z poszczególnych gmin w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy od lat kształtuje się na podobnym poziomie. Na poniższym wykresie przedstawiono ilość osób bezrobotnych w gminach powiatu wejherowskiego w latach 2018 – 2019, ich udział procentowy w ogólnej liczbie mieszkańców oraz przyrost lub spadek liczby bezrobotnych w stosunku do roku poprzedniego. Z oczywistych przesłanek największa liczba osób pozostających bez zatrudnienia jest na terenie miast Wejherowo i Rumia. Natomiast kolejne pozycje już nie są tak oczywiste i nie wynikają z wielkości terenu i liczby mieszkańców pozostałych gmin powiatu. Są raczej następstwem połączenia kilku czynników, do których między innymi zaliczyć można: położenie, skomunikowanie z większymi ośrodkami miejskimi, istnienie lokalnych połączeń autobusowych, czy też rozwój i rodzaj działalności przeważający na danym terenie.

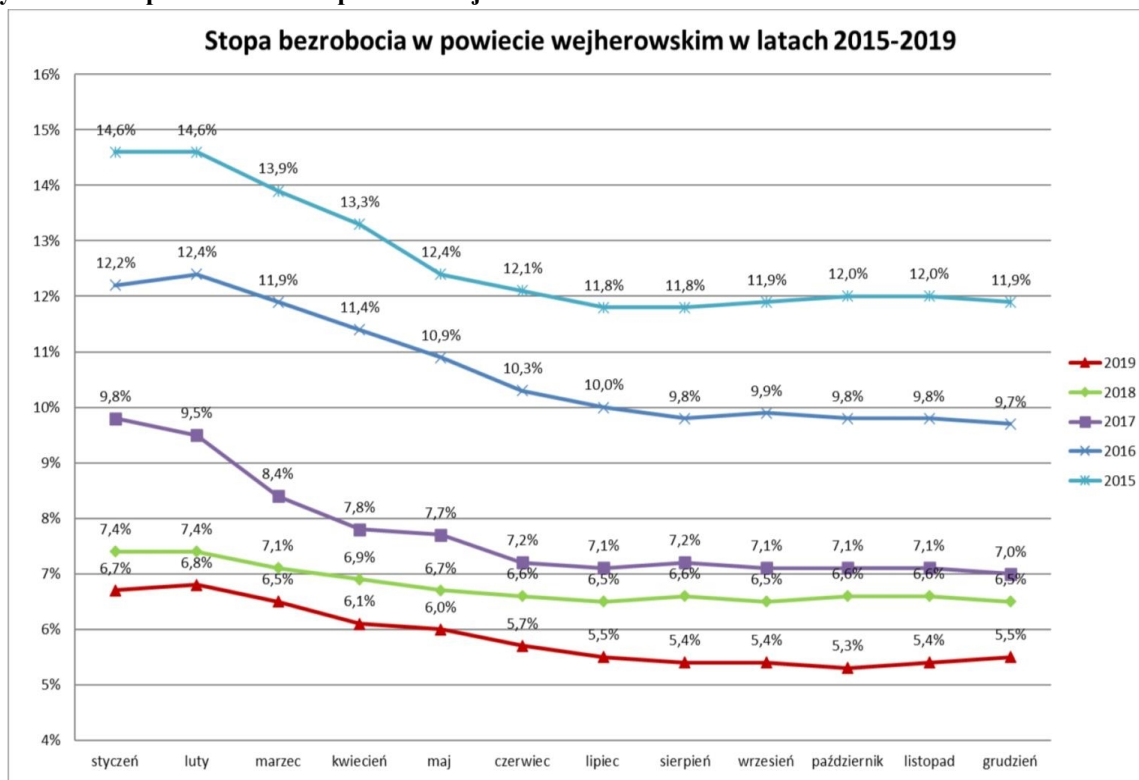
Wykres 24. Ilość osób bezrobotnych w gminach powiatu wejherowskiego w latach 2018 – 2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Wejherowo.

Stopa bezrobocia dla naszego powiatu na koniec 2019 roku wynosiła 5,5%, dla województwa pomorskiego – 5,2%, a dla kraju – 4,4%. W porównaniu do stycznia 2015 roku była ona niższa o 9,1 pkt proc. Jest to najniższa stopa bezrobocia w całym okresie działalności Powiatowego Urzędu Pracy, a jednocyfrowa wartość tego wskaźnika utrzymuje się od II połowy 2016 roku. Natomiast województwo pomorskie zajmuje czwarte miejsce w kraju pod względem wysokości stopy bezrobocia.

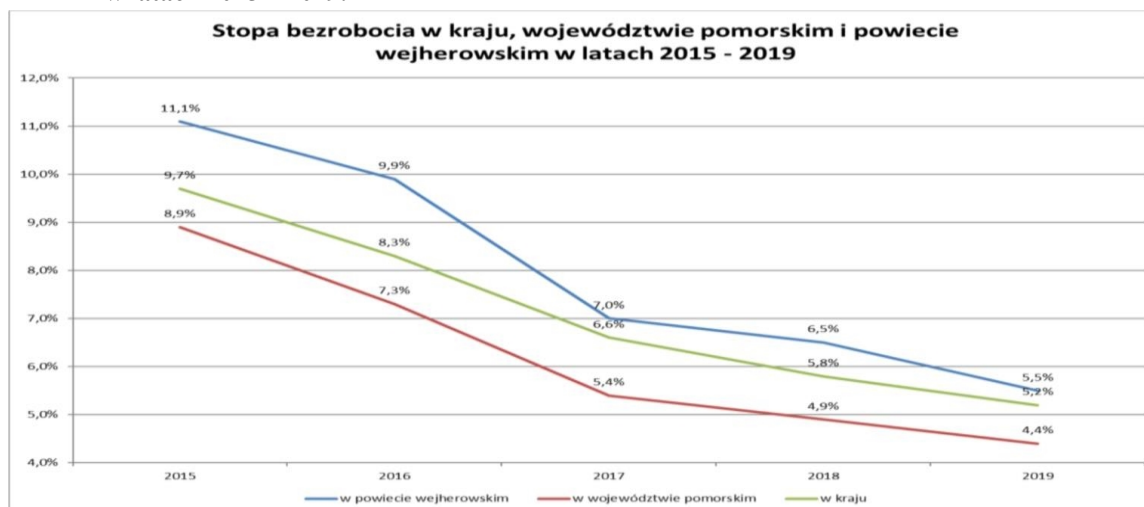
Wykres 25. Stopa bezrobocia w powiecie wejherowskim w latach 2015 – 2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Wejherowo.

Dla porównania, powiat wejherowski znajduje się na ósmym miejscu w województwie, po Sopocie, Gdyni, Gdańsku, powiecie gdańskim, Słupsku oraz powiatach kartuskim i starogardzkim. W pozostałych powiatach stopa bezrobocia przekraczała 5,5%, a w dwóch (malborskim i nowodworskim) wyniosła powyżej 10,0%.

Wykres 26. Stopa bezrobocia w kraju, województwie pomorskim i powiecie wejherowskim w latach 2015 – 2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Wejherowo.

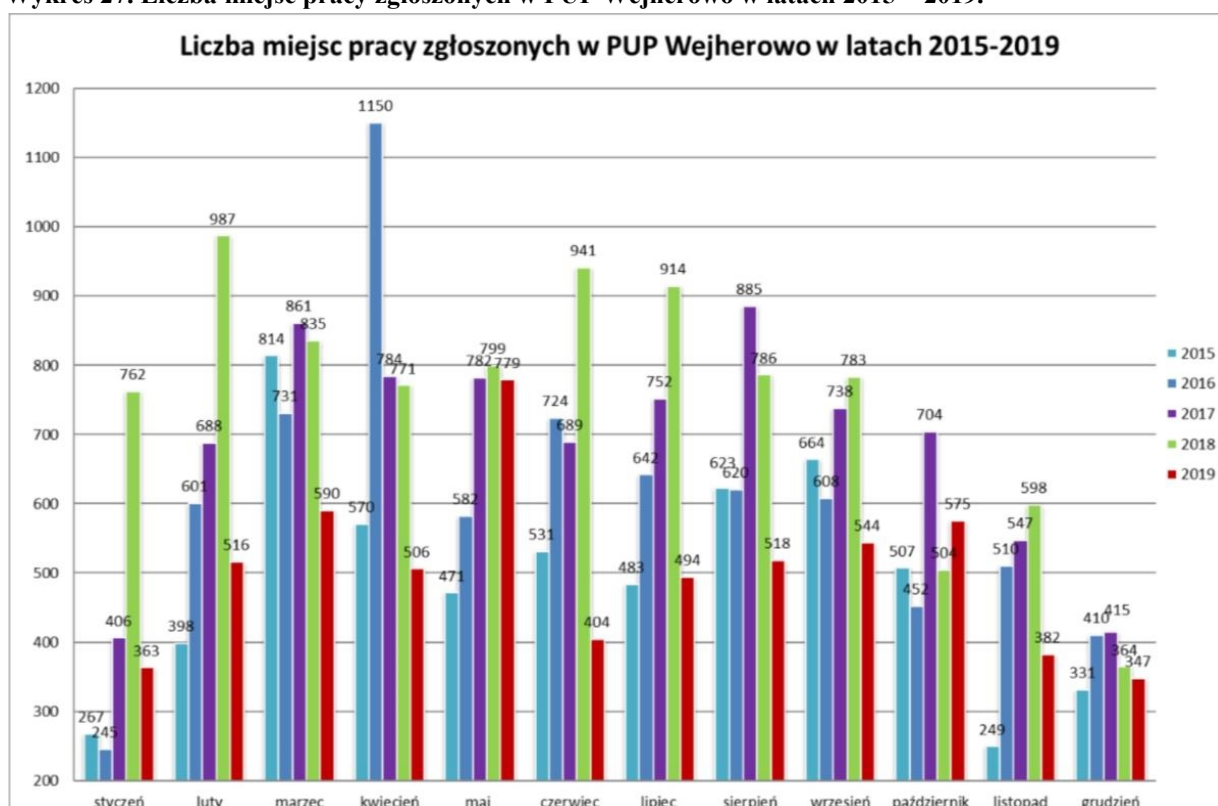
Pracodawcy poszukujący pracowników z terenu powiatu wejherowskiego w latach 2015 - 2019 zgłosili do PUP Wejherowo łącznie 36,5 tys. wolnych miejsc pracy. W poszczególnych latach poziom zapotrzebowania na pracowników zaprezentowano w poniżej.

Tabela 19. Liczba miejsc pracy zgłoszonych w PUP Wejherowo w latach 2015 – 2019.

Wolne miejsca pracy w powiecie wejherowskim w latach 2015-2019				
2015	2016	2017	2018	2019
5 908	7 275	8 251	9 044	6 018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Wejherowo.

Wykres 27. Liczba miejsc pracy zgłoszonych w PUP Wejherowo w latach 2015 – 2019.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Wejherowo.

Wzrost ofert pracy i spadek bezrobocia to oczywiście bardzo pozytywne zjawiska na rynku pracy. Niemniej jednak tak dynamiczna poprawa sytuacji gospodarczej doprowadziła do pojawienia się na rynku zarówno luki zatrudnieniowej jak i kompetencyjnej, czyli braku odpowiednich pracowników w określonych branżach.

Potwierdza to coroczne badanie przeprowadzane na terenie województwa pomorskiego pod nazwą „barometr zawodów”, które stanowi krótkookresową (jednoroczną) prognozę sytuacji w zawodach na lokalnym rynku pracy. W wyniku badania powstaje lista zawodów podzielonych na:

- zawody deficytowe, w których nie powinno być trudności ze znalezieniem pracy w najbliższym czasie,

- zawody zrównoważone, czyli takie, w których liczba ofert pracy będzie zbliżona do liczby osób zdolnych i chętnych do podjęcia zatrudnienia,
- zawody nadwyżkowe, w których znalezienie pracy może być trudniejsze ze względu na nadmiar pracowników spełniających wymagania pracodawców.

W powiecie wejherowskim w okresie ostatnich pięciu lat największa liczba ofert dotyczyła pracowników w zakresie prac prostych, zawodów budowlanych, sprzedawców, elektryków/elektromonterów, kierowców i kucharzy. Z powodu wyczerpania praktycznie rezerw kadrowych na lokalnym rynku pracy, znacznych trudności w obsadzeniu wolnych wakatów pracodawcy na przestrzeni omawianego okresu bardzo chętnie sięgali po pracowników pochodzących spoza granic naszego kraju.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy określa kategorię osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Należą do niej osoby bezrobotne, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. Do grupy tej zaliczamy między innymi bezrobotnych do 30 roku życia, bezrobotnych długotrwale, bezrobotnych powyżej 50 roku życia, bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej oraz bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia.

Analiza danych statystycznych dotyczących rejestracji osób zaliczanych do poszczególnych grup osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy na terenie powiatu wejherowskiego napawa optymizmem. Bowiem na przestrzeni badanych ostatnich pięciu lat ich udział w ogóle zarejestrowanych osób pozostających bez zatrudnienia na terenie lokalnego rynku pracy maleje.

Tabela 20. Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia zarejestrowanych w PUP Wejherowo w latach 2015-2019.

Kategoria	2015	2016	2017	2018	2019
bezrobotni do 30 roku życia	2483	1856	1398	1267	1038
w tym kobiet	1553	1286	1018	1022	797
ogółem	7145	5916	4208	3999	3385
udział % grupy w ogóle bezrobotnych	34,75%	31,37%	33,22%	31,68%	30,66%
udział % kobiet w grupie bezrobotnych	62,55%	69,29%	72,82%	80,66%	76,78%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Wejherowo.

Powyższa tabela prezentuje liczbę osób bezrobotnych młodych, do 30 roku życia, zarejestrowanych w PUP Wejherowo w latach 2015-2019. W 2015 roku ich liczba wynosiła 2.483 osoby, co stanowiło 34,75% ogółu bezrobotnych, natomiast kobiety stanowiły 62,55% w tym przedziale wiekowym. Na koniec 2019 roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych do 30 roku życia to 1.038 osób, co w ogólnej liczbie bezrobotnych dawało wskaźnik 30,66%, jednak udział zarejestrowanych kobiet wzrósł do 76,78%. Nastąpił zatem spadek liczby osób młodych o ponad 4 pkt proc. w badanym okresie, co oznacza wzrost aktywności zawodowej tej populacji. Jednak zastanawia znaczący wzrost kobiet, bo aż o 14 pkt proc. wśród omawianej grupy bezrobotnych. Można domniemywać, iż wzrost płac oraz wprowadzenie dodatkowych świadczeń socjalnych typu „500+” spowodowały spadek aktywności zawodowej kobiet na rzecz pozostania w domach i opieki nad dziećmi czy osobami zależnymi.

Tabela 21. Liczba osób bezrobotnych w podziale na wiek zarejestrowanych w PUP Wejherowo w latach 2015-2019.

Wiek	2015	2016	2017	2018	2019
18 do 24	434	308	200	178	123
25 do 34	977	847	558	511	409
35 do 44	823	747	397	366	324
45 do 54	629	504	244	243	223
55 do 59	390	326	206	164	140
pow. 60 lat	176	189	114	110	83

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Wejherowo.

Jak wynika z przedstawionych danych, rokrocznie największą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby w wieku od 25 do 34 roku życia. W pozostałych grupach wiekowych udział osób bezrobotnych od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie.

Osoby długotrwale bezrobotne stanowią w powiecie wejherowskim prawie 30% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Jest to najbardziej narażona na niepowodzenia na rynku pracy grupa bezrobotnych, gdyż nieprzerwanie pozostają poza zatrudnieniem przez okres 12 miesięcy i więcej. Kobiety w tej grupie są liczniej reprezentowane niż mężczyźni. Na koniec grudnia 2019 roku ich liczba wynosiła 771, co stanowiło 76% ogółu długotrwale bezrobotnych. Wśród osób najdłużej pozostających bez zatrudnienia dominują osoby młode z przedziału 25-34 lat. Wśród tej kategorii znajdują się głównie osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych tj. z wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym, następnie zasadniczym zawodowym i policealnym/średnim zawodowym. Charakteryzuje je również dość niewielki staż pracy, tj. od 1 do 5 lat. Liczbę osób bezrobotnych z uwzględnieniem czasu pozostawania bez pracy zarejestrowanych w PUP Wejherowo w latach 2015-2019 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych z uwzględnieniem czasu pozostawania bez pracy w PUP Wejherowo w latach 2015-2019.

rok	liczba bezrobotnych	w tym kobiet		czas pozostawania bez pracy					
				do 3 m-cy		3 - 12 m-cy		powyżej 12 m-cy	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
2015	7145	4360	61,02%	2340	32,75%	2317	32,43%	2488	34,82%
2016	5916	3824	64,64%	1823	30,81%	1878	31,74%	2215	37,44%
2017	4208	2855	67,85%	1484	35,27%	1516	36,03%	1208	28,71%
2018	3999	2778	69,47%	1386	34,66%	1421	35,53%	1192	29,81%
2019	3385	2307	68,15%	1177	34,77%	1194	35,27%	1014	29,96%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Wejherowo.

Bezrobotni niepełnosprawni to niewielka grupa osób zarejestrowanych w PUP Wejherowo. Niemniej jednak ich udział procentowy na przestrzeni ostatnich lat wzrósł od 7,66% ogółu osób bezrobotnych w 2015 roku do ponad 10% w grudniu 2019 roku.

Tabela 23. Liczba niepełnosprawnych osób bezrobotnych zarejestrowanych.

Kategoria	2015	2016	2017	2018	2019
bezrobotni niepełnosprawni	547	467	388	382	356
w tym kobiet niepełnosprawnych	349	305	247	243	221
ogółem	7145	5916	4208	3999	3385
udział % grupy w ogóle bezrobotnych	7,66%	7,89%	9,22%	9,55%	10,52%
udział % kobiet w grupie bezrobotnych	63,80%	65,31%	63,66%	63,61%	62,08%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP Wejherowo.

Na dzień 31.12.2019 roku odnotowano 356 bezrobotnych osób niepełnosprawnych. Wśród nich było 221 kobiet (62,08%). Bezrobotne osoby niepełnosprawne posiadają głównie wykształcenie zasadnicze zawodowe (33,1%) oraz wykształcenie gimnazjalne i podstawowe (29,2%). Legitymują się stażem pracy od 10 do 20 lat (23,6% ogółu kategorii) następnie od roku do 5 lat (19,1%) oraz od 5 do 10 lat (17,4%).

2.6 Sieć wsparcia społecznego

Obowiązujące przepisy w obszarze polityki społecznej takie jak ustawa o pomocy społecznej, ustawa o rehabilitacji zawodowej, społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie nakładają na samorząd gminny i powiatowy zadania z zakresu tworzenia i prowadzenia instytucji wsparcia społecznego.

W powiecie wejherowskim, na chwilę obecną samorządy gminne i powiatowy nie realizują wszystkich zadań ustawowych związanych z prowadzeniem infrastruktury ośrodków wsparcia dla różnych grup dyspanseryjnych tj. rodzin niewydolnych wychowawczo, seniorów, osób z niepełnosprawnościami, samotnych matek z małoletnimi dziećmi, osób i rodzin doznających przemocy, oraz osób w kryzysach.

Weześniejsza analiza sytuacji rodzin i problemów społecznych pozwala wnioskować, że rozwój infrastruktury pomocowej jest konieczny.

Na wysokim poziomie utrzymuje się liczba dzieci umieszczanych w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Zatem konieczne jest bezwzględne zwiększenie nacisku na pracę z rodziną oraz rozwój placówek wsparcia dziennego, świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci gdzie mogłyby otrzymać pomoc w wypełnianiu obowiązku szkolnego, rozwijać kompetencje społeczne, spędzać czas aktywnie w sposób społecznie akceptowany. Należałoby w tym celu położyć nacisk w gminach na pozyskiwanie środków finansowych na tworzenie takiej infrastruktury. Wykorzystywanie narzędzi przewidywanych w np. ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej a mianowicie pracy z rodziną i pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Tym czasem biorąc pod uwagę potrzeby gmin, wciąż zbyt mało jest asystentów rodzin, brakuje placówek wsparcia dziennego, nie ma rodzin wspierających, zbyt rzadko korzysta się z zasobów organizacji pozarządowych i przedsiębiorców. Nie wszystkie gminy posiadają w zasobach kadrowych ośrodków pomocy społecznej specjalistów takich jak psychologów, terapeutów, pedagogów.

Prognoza demograficzna powiatu wskazuje na starzenie się społeczeństwa, a co za tym idzie prawdopodobne potrzeby w zakresie opieki i pielęgnacji seniorów w związku z malejącą samodzielnością i towarzyszącą niepełnosprawnością. Można sądzić, że wraz z ograniczoną mobilnością seniorów duża grupa może zostać wyalienowana i odcięta od życia

społecznego, kulturalnego. Obecnie duży wkład w aktywność seniorów i osób z niepełnosprawnościami mają organizacje pozarządowe. Zasadnym jest jednak podjęcie na szerszą skalę działań aktywizujących seniorów i tworzenie w gminach takich miejsc jak domy dziennego pobytu czy kluby seniora. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dotychczas realizowane we wszystkich gminach powinny być rozwijane a kadra je realizująca profesjonalnie przygotowana do pracy.

Wysoki wskaźnik niepełnosprawności w powiecie powinien wyznaczać kierunki działań samorządów w dążeniu do pomocy tej grupie mieszkańców. Oprócz przysługujących świadczeń finansowych należy położyć nacisk na rozwój asystentury osób niepełnosprawnych, pomoc opiekunom w ramach tzw. opieki wytchnieniowej poprzez nie tylko opiekę w miejscu zamieszkania ale także rozwój sieci ŚDS, domów dziennego pobytu.

Wsparcie opiekunów pozwoli na utrzymanie przez nich pracy, niezależność finansową rodzin, lepsze funkcjonowanie społeczne i psychiczne całych rodzin i utrzymanie osób wymagających opieki w ich środowiskach. Na szczególną uwagę zasługiwać będą samotni seniorzy i osoby z niepełnosprawnościami i z myślą o tej grupie należy rozwinąć sieć domów pomocy społecznej o zasięgu gminnym, oraz mieszkań chronionych (wspomaganych i treningowych).

W powiecie brak jest miejsc dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Badanie potrzeb w tym zakresie w powiecie na przestrzeni 2 lat wskazuje na niewielkie zapotrzebowanie, nie mniej jednak zdarzały się przypadki (8 w ciągu 2 lat), w których gminy musiały zapewnić schronienie samotnej matce z dziećmi lub kobiecie w ciąży. Prowadzenie ośrodka wsparcia o tym profilu należy do zadań powiatu i zasadnym byłoby zlecenie zapewnienia miejsc w domach samotnych matek na terenie województwa na podstawie ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadaniem powiatu jest tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia. Powiat samodzielnie nie prowadzi takiego ośrodka, lecz podpisano partnerskie porozumienie z SOW w Rusocinie na zapewnienie miejsc dla osób z powiatu wejherowskiego doznających przemocy. Badanie potrzeb w tym zakresie wskazało, że w okresie 2 ostatnich lat pomocy w zapewnieniu schronienia w związku z przemocą całym powiecie wymagało 11 osób.

Utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej wraz z miejscami noclegowymi dla osób i rodzin w kryzysach, to zadanie samorządu powiatowego. Należałoby zatem rozważyć konieczność utworzenia takiego ośrodka pod względem finansowym i oczekiwanych potrzeb mieszkańców powiatu wejherowskiego.

Liczba osób i rodzin w tym dzieci wymagających specjalistycznego wsparcia zarówno w gminach jak i w powiecie utrzymuje się na wysokim poziomie. Osoby zgłaszające się po pomoc nierzadko wymagają wielokierunkowych oddziaływań w związku ze złożonymi problemami rodzinnymi. Zasadnym jest zatem utworzenie ośrodka wsparcia, który byłby w stanie zapewnić pomoc psychologiczną, pedagogiczną, terapeutyczną, psychiatryczną, socjalną, prawną, w tym konsultacje medyczne, mediacje i terapie rodzinne.

Rozwój sieci wsparcia społecznego w postaci ośrodków wsparcia oraz usług społecznych stanowić winien priorytet w polityce społecznej Gmin i Powiatu na kolejne lata. Poniżej przedstawiono zasoby instytucjonalne i usługi świadczone na rzecz osób i rodzin w poszczególnych gminach oraz powiecie zgodnie z kompetencjami ustawowymi.

Tabela 24 Zasoby instytucjonalne w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Nazwa samorządu	Niepubliczne Domy Pomocy Społecznej	Publiczne Domy Pomocy Społecznej	Dom Dziennego Pobytu	Centrum Integracji Społecznej	Klub Integracji Społecznej	Klub Seniora	Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze	Placówki Wsparcia Dziennego	Świetlice Socjoterapeutyczne	Warsztaty Terapii Zajęciowej	Środowiskowe Domy Samopomocy	Mieszkania Chronione	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia	Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet	Noclegownie/ogrzewalnie/inne ośrodki wsparcia dla osób	Klub samopomocy	Centrum Opiekuńczo - Mieszkalne
Rumia	9	0	1	1	1	1	ND	1	0*	0*	0*	1	ND	0	1	1	0*
Reda	0	0	0	0	0	1	ND	0	0	0	0	0	ND	0	0	0	0
m. Wejherowo	1	0	0	0	2	1	ND	0	2	0	0	0	ND	0	1	0	0
g. Wejherowo	4	0	0	0	1	1	ND	3	0	0	0	0	ND	0	0	0	0
Choczewo	1	0	0	0	0	0	ND	0	0	0	0	0	ND	0	0	0	0
Gniewino	1	0	0	0	0	0	ND	0	2	0	0	0	ND	0	0	0	0
Szemud	3	0	0	0	0	1	ND	0	0	0	0	0	ND	0	1	0	0
Łęczyce	1	0	0	1	0	0	ND	0	1	0	*	0	ND	0	0	0	0
Linia	1	0	0	0	0	1	ND	0	0	0	0	0	ND	0	0	0	0
Luzino	1	0	0	0	0	0	ND	0	0	0	0	0	ND	0	0	0	0
Powiat Wejherowski	1	2	0	0	0	0	7	1	0	4	1	2	0*	0	0	0	0

Tabela 25 Usługi świadczone przez jednostki pomocy społecznej.

Nazwa samorządu	Usługi opiekuńcze	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Asystent osoby niepełnosprawnej	Asystent rodziny	Rodziny wspierające	Opieka wytchnieniowa	Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej	Rodziny pomocowe
Rumia	TAK	TAK	2	4	0	NIE	ND	ND
Reda	TAK	TAK	0	2	0	NIE	ND	ND
m. Wejherowo	TAK	TAK	0	3	0	TAK*	ND	ND
g. Wejherowo	TAK	TAK	0	3	0	TAK*	ND	ND
Choczewo	TAK	NIE	0	0	0	NIE	ND	ND
Gniewino	TAK	TAK	0	1	0	TAK*	ND	ND
Szemud	TAK	TAK	2	1	0	TAK*	ND	ND
Łęczyce	TAK	TAK	0	1	0	TAK*	ND	ND
Linia	TAK	NIE	0	1	0	NIE	ND	ND
Luzino	TAK	TAK	0	2	0	NIE	ND	ND
Powiat Wejherowski	ND	ND	ND	ND	ND	TAK*	15	3

*W ramach Funduszu Solidarnościowego

2.7 WNIOSKI

Powyzsza diagnoza pozwala na dokonanie następujących wniosków:

W powiecie wejherowskim instytucje pomocy społecznej realizują zadania wynikające z obowiązujących przepisów prawa w szczególności w zakresie pomocy finansowej, instytucjonalnej i pracy socjalnej, doradztwa zawodowego oraz wsparcia osób z niepełnościami.

Powiat realizuje programy celowe PFRON, których celem jest wzmacnianie kompetencji zawodowych, edukacja, likwidacja barier funkcjonalnych i zabezpieczenie osób niepełnosprawnych.

Powiat zleca organizacjom pozarządowym prowadzenie warsztatów terapii zajęciowej i środowiskowego domu samopomocy oraz podjął starania w celu utworzenia nowego środowiskowego domu samopomocy dla osób ze spektrum autyzmu.

W efekcie tych działań spada liczba osób korzystających ze świadczeń finansowych przewidzianych ustawą o pomocy społecznej. Rozwija się wsparcie osób bezdomnych w Rumi i Wejherowie w postaci doraźnych usług. Wzrasta liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, a poziom bezrobocia rejestrowanego w powiecie wejherowskim zmniejsza się systematycznie od kilku lat. Nastąpił spadek liczby młodych osób bezrobotnych oraz wzrost liczby bezrobotnych młodych kobiet, co prawdopodobnie podyktowane jest wzrostem płac oraz dodatkowymi świadczeniami socjalnymi.

Wzrastają wydatki na oświatę, powiat realizuje ofertę oświatową w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej. Zapewnia edukację dzieci z niepełnościami. Szkoły realizują szeroką ofertę edukacyjną, prowadzą programy profilaktyczną.

Dzięki zwiększającej się wykrywalności przestępstw, Powiat staje się coraz bardziej bezpiecznym i przyjaznym mieszkańcom.

Obserwuje się jednak obszary życia społecznego mieszkańców, które wymagają w dalszym ciągu wzmożonego zainteresowania ze strony służb, instytucji oraz władz samorządowych, bowiem te działania profilaktyczne, zaradcze i interwencyjne, które obecnie są realizowane okazują się być niewystarczające dla bezpieczeństwa i dobrostanu społecznego mieszkańców powiatu.

Wciąż niewystarczające jest w gminach wsparcie rodzin niewydolnych wychowawczych w efekcie czego systematycznie wzrasta liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczych, co powoduje, że zasoby form rodzinnych i instytucjonalnych na terenie powiatu są wciąż niewystarczające mimo systematycznego ich wzrostu. Wzrastają wydatki Powiatu na zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obligatoryjne i fakultatywne. Rozwijana jest infrastruktura instytucjonalnych form pieczy zastępczej, jednak nie zastąpi to dzieciom możliwości wychowywania się w środowiskach rodzinnych z których pochodzą. Dlatego też istotne będzie wzmocnienie pracy z rodzinami przez gminy z wykorzystaniem wszystkich możliwych form przewidzianych ustawami o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o pomocy społecznej czy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Kolejnym ważnym aspektem polityki społecznej Powiatu na przyszłe lata powinna być oferta opieki i wsparcia osób niepełnosprawnych i seniorów. Z uwagi na prognozy demograficzne konieczny jest rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla seniorów oraz profesjonalizacja usług opiekuńczych. Brakuje oferty instytucjonalnej i usługowej dla osób niepełnosprawnych, które odpowiadałyby na potrzeby tych osób. Brak jest gminnych ośrodków wsparcia jak dzienne domy pobytu, kluby seniora, domy pomocy społecznej o zasięgu gminnym, mieszkań chronionych wspieranych i treningowych. Wsparcie osób niepełnosprawnych i seniorów odbywa się zasadniczo w oparciu o infrastrukturę powiatową i działalność organizacji pozarządowych.

W trosce o osoby niepełnosprawne i seniorów należy rozwinąć takie formy wsparcia jak: domy dziennego pobytu, środowiskowe domy samopomocy, kluby seniora, opiekę wytchnieniową dla opiekunów osób niepełnosprawnych, asystenturę osób niepełnosprawnych. Formy te pozwolą na lepsze funkcjonowanie beneficjentów tych świadczeń w swoich środowiskach domowych, oddalą potrzebę opieki instytucjonalnej w domach pomocy społecznej, które przy wzroście demograficznym osób niesamodzielnych okażą się niewystarczające.

W kolejnych latach programowania, należy również rozwijać różne formy wsparcia osób w różnych kryzysach. Dotychczasowe zasoby w powiecie stają się niewystarczające bowiem wzrasta zapotrzebowanie na wysoce wyspecjalizowaną pomoc terapeutyczną dzieci i młodzieży oraz całych rodzin. Wzrasta liczba dzieci wymagających pomocy psychologiczno – terapeutycznej, psychiatrycznej. Małżeństwa i całe rodziny wymagają nierzadko terapii systemowych, oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, edukacji w zakresie opieki i wychowania. Zasoby specjalistów zarówno w gminach jak i w powiecie nie są w stanie zapewnić pomocy wszystkim osobom tego wymagającym. Dlatego należy podjąć działania w kierunku utworzenia w Powiecie specjalistycznego ośrodka wsparcia i/lub ośrodka interwencji kryzysowej jako jednostki organizacyjnej lub zlecając zadanie organizacji pozarządowej. Ośrodki świadczyłyby pomoc osobom doświadczającym przemocy, kobietom w ciąży i matkom z dziećmi, wszystkim mieszkańcom wymagającym specjalistycznej pomocy.

3. WIZJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE.

„Powiat Wejherowski otwarty na potrzeby społeczne w zakresie dostępności do pracy, edukacji, zasobów infrastrukturalnych. Wspierający osoby i rodziny w dążeniu do samodzielności i niezależności, umożliwiający poczucie bezpieczeństwa i jedności międzypokoleniowej. Wyznaczający kierunki rozwoju w duchu spójności w poczuciu tożsamości kulturowej i społecznej integracji.

3.1 Priorytety, cele operacyjne i zadania Strategii.

Realizację wizji polityki społecznej Powiatu Wejherowskiego wyznaczać będą priorytety – kierunki działań zgodnie z zasadami subsydiarności, partycypacji społecznej, partnerstwa, zwiększenia dostępności do usług społecznych.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030 będzie realizowana w oparciu o zadania i działania określone w programach operacyjnych na szczeblu powiatowym tj.:

1. Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej,
2. Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy,
3. Powiatowym Programie Wsparcia Seniorów,
4. Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

oraz o plany działań, procedury określone dla realizacji priorytetów i celów tych programów.

Realizacji niniejszego dokumentu będą wyznaczać następujące kierunki:

1. Bezpieczeństwo socjalne mieszkańców powiatu.
2. Wsparcie rodzin biologicznych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci.
3. Zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom z terenu powiatu wejherowskiego.
4. Wsparcie rodzin zastępczych i usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.
5. Utrzymanie aktywności społecznej, kulturalnej, edukacyjnej i zawodowej mieszkańców ze szczególnym uwzględnieniem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
6. Wspieranie aktywności osób bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz młodzieży na rynku pracy.
7. Prowadzenie lokalnych inicjatyw na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym:
  - 1) wspieranie opiekunów osób niepełnosprawnych,
  - 2) wzmacnianie wizerunku i przeciwdziałanie dyskryminacji seniorów,
  - 3) podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy,
8. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy.
9. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne i psychologiczno – terapeutyczne dla osób stosujących przemoc.
10. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

11. Rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia osób i rodzin wymagających wsparcia w ośrodku wsparcia.
12. Rozwój infrastruktury samorządowych domów pomocy społecznej.
13. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez kadre wszystkich jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

4. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ.

4.1 Monitoring i ewaluacja.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem długofalowym obowiązującym przez kolejne 10 lat. Proces zarządzania Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych ma na celu właściwą organizację podejmowanych działań strategicznych, coroczny monitoring realizacji zadań oraz działania ewaluacyjne w sytuacji konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie strategicznym w zakresie realizacji zadań, które mogą być spowodowane zmianami legislacyjnymi, zakończeniem obowiązywania przyjętych programów operacyjnych, potrzebami społecznymi.

Dla monitorowania postępów w realizacji programu Zarząd Powiatu powoła Zespół Monitorujący, którego zadaniem będzie monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość z realizacji założeń dokumentu.

Monitoring strategii odbywać się będzie poprzez:

1. coroczne raportowanie i ocenę zgodności faktycznego postępu z założeniami i celami strategii,
2. ocenę nowych wyzwań i zagrożeń,
3. uaktualnianie strategii w odpowiedzi na potrzeby społeczne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie będące koordynatorem Strategii, będzie raportowało rokrocznie działania w ramach Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Koordynator Strategii - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie będzie przedstawiać Radzie Powiatu Wejherowskiego sprawozdanie z realizacji Strategii wraz z rocznym sprawozdaniem z działalności PCPR.

W przypadku konieczności ewaluacji Strategii, Zespół Monitorujący dokona oceny zasadności wprowadzenia zmian w dokumencie strategicznym i przedstawi swoje stanowisko Zarządowi Powiatu, który podejmie decyzję o wprowadzeniu niezbędnych zmian w Strategii.

4.2 Finansowanie Strategii.

Środki Finansowe na realizację zadań przewidzianych w Strategii będą pochodzić z:

1. budżetu Powiatu Wejherowskiego w tym planów finansowych jednostek organizacyjnych Powiatu,
2. dotacji budżetu państwa na realizację zadań własnych i zleconych,
3. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
4. funduszy europejskich,
5. środków pozyskiwanych w ramach programów resortowych.

Cele i zadania określone w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2030 wskazują na kierunek rozwoju polityki społecznej Powiatu, zatem potrzeby finansowe na ich realizację będą uwzględniane rokrocznie w planie budżetu Powiatu.

Jednostki organizacyjne Powiatu jak inne instytucje i organizacje będą realizatorami i partnerami Strategii będą podejmować starania w kwestii pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań strategicznych.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w powiecie wejherowskim w wybranych kategoriach	7
Tabela 2. Liczba rodzin ogółem objętych wsparciem pomocy społecznej z powodu bezdomności	8
Tabela 3. Stan liczbowy mieszkań komunalnych oraz socjalnych w gminach Powiatu Wejherowskiego	9
Tabela 4. Dane statystyczne dotyczące liczby osób oczekujących na lokale z zasobów gmin z terenu	10
Tabela 5. Osoby niepełnosprawne wg. kategorii niepełnosprawności w 2011 roku.	12
Tabela 6. Struktura wydatkowania środków PFRON na rehabilitację społeczną w latach 2015-2019.	15
Tabela 7. Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne w PUP w Wejherowie	16
Tabela 8. „Wyrównywanie Różnic Między Regionami” w latach 2016-2019.....	18
Tabela 9. Program „Aktywny samorząd” w latach 2015-2019	20
Tabela 10. Liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością objętych pomocą społeczną w Powiecie ..	20
Tabela 11. Liczba świadczeń opiekuńczych ogółem przyznanych na podstawie orzeczenia	21
Tabela 12. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w gminach powiatu wejherowskiego	22
Tabela 13. Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi przeznaczonymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi w poszczególnych gminach Powiatu Wejherowskiego w latach 2016-2019.....	23
Tabela 14. Prognoza grup wiekowych seniorów na rok 2050	24
Tabela 15. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej z podziałem na rodzaj schorzenia.	25
Tabela 16. Placówki opiekuńczo – wychowawcze w powiecie wejherowskim w 2019 roku.....	31
Tabela 17. Wskaźnik wszczętych postępowań.	35
Tabela 18. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w %.	36
Tabela 19. Liczba miejsc pracy zgłoszonych w PUP Wejherowo w latach 2015 – 2019.....	46
Tabela 20. Liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia zarejestrowanych w PUP Wejherowo	47
Tabela 21. Liczba osób bezrobotnych w podziale na wiek zarejestrowanych w PUP Wejherowo	48
Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych z uwzględnieniem czasu pozostawania bez pracy w PUP Wejherowo	48
Tabela 23. Liczba niepełnosprawnych osób bezrobotnych zarejestrowanych.	49
Tabela 24. Zasoby instytucjonalne w zakresie zabezpieczenia społecznego.	51
Tabela 25. Usługi świadczone przez jednostki pomocy społecznej.....	52

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Stan liczbowy mieszkań komunalnych oraz socjalnych w gminach Powiatu Wejherowskiego w roku 2019.....	10
Wykres 2 Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16-tego roku życia przez PZON w Wejherowie ogółem w latach 2015-2019:.....	12
Wykres 3 Struktura wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16-tego roku życia przez PZON w Wejherowie ogółem w latach 2015-2019.....	13
Wykres 4 Struktura wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16-tego roku życia.....	13
Wykres 5 Środki algorytmowe przekazane przez PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej w latach 2015-2019.....	14
Wykres 6 Struktura wydatkowania środków PFRON w latach 2015-2019 na rehabilitację zawodową.....	16
Wykres 7 Uczestnicy WTZ z uwzględnieniem okresu przebywania w placówce.....	17
Wykres 8 Liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością objętych pomocą społeczną w Powiecie Wejherowskim w formie zasiłku stałego w latach 2018-2019.....	21
Wykres 9 Liczba świadczeń opiekuńczych ogółem przyznanych na podstawie orzeczenia o niepełnosprawności w latach 2018-2019.....	22
Wykres 10 Prognoza liczby seniorów w powiecie do roku 2050.....	23
Wykres 11 Liczba rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi i liczba dzieci w tych rodzinach w podziale na gminy.....	27
Wykres 12 Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w tych rodzinach w latach 1999 - 2018.....	29
Wykres 13 Liczba rodzin zastępczych – stan na dzień 31.12.2019 i narastająco w roku 2019.....	29
Wykres 14 Liczba dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej z podziałem na gminy – stan na dzień 30.06.2020.....	32
Wykres 15 Wskaźnik zatrudnienia funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Wejherowie w latach 2015 - 2019.....	35
Wykres 16 Wskaźnik podejmowanych działań profilaktycznych Komendy Policji Powiatowej w Wejherowie w latach 2015-2019.....	37
Wykres 17 Rekrutacja uczniów, słuchaczy, wychowanków i kursantów do szkół masowych w latach 2012-2019.....	38
Wykres 18 Stan liczbowy dzieci/uczniów/słuchaczy/wychowanków/kursantów według danych rejestrowych systemu informacji oświatowej w latach 2012- 2019.....	39
Wykres 19 Struktura finansowa subwencji oświatowej i wydatków na realizację zadań oświatowych w latach 2014-2019.....	40
Wykres 20 Poniesione na oświatę w latach 2013-2019.....	40
Wykres 21 Liczba dzieci skierowanych do MOW/MOS w latach 2013-2019.....	41
Wykres 22 Liczba bezrobotnych w powiecie wejherowskim w latach 2015 – 2019.....	42
Wykres 23 Ilość osób bezrobotnych w podziale na płeć w powiecie wejherowskim w latach 2015 – 2019.....	43
Wykres 24 Ilość osób bezrobotnych w gminach powiatu wejherowskiego w latach 2018 – 2019.....	44
Wykres 25 Stopa bezrobocia w powiecie wejherowskim w latach 2015 – 2019.....	45
Wykres 26 Stopa bezrobocia w kraju, województwie pomorskim i powiecie wejherowskim w latach 2015 – 2019.....	45
Wykres 27 Liczba miejsc pracy zgłoszonych w PUP Wejherowo w latach 2015 – 2019.....	46

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w art. 19 pkt 1 (j.t. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876) nakłada na samorząd powiatu obowiązek tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która w swoich założeniach winna uwzględniać programy pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. W powiecie wejherowskim do dnia 31 grudnia 2020 r. obowiązuje „Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014–2020”, przyjęta Uchwałą Nr IV/XXX/360/13 Rady Powiatu Wejherowskiego z dnia 29 listopada 2013 r.

W związku z przewidywanym zakończeniem obowiązywania w/w Strategii należało opracować nowy dokument strategiczny w zakresie pomocy społecznej. Zarząd Powiatu Wejherowskiego Uchwałą nr VI/167/20 z dnia 4 lutego 2020 r. powołał Zespół ds. opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2030, który dokonał diagnozy problemów społecznych w Powiecie Wejherowskim oraz wytyczył cele i zadania niezbędne do realizacji w najbliższych 10 latach obowiązywania Strategii.

Niniejsza Strategia została skonsultowana z organizacjami pozarządowymi na zasadach określonych w Uchwale Nr III/XLVI/416/10 Rady Powiatu Wejherowskiego z dnia 27 września 2010 r., w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pożytku publicznego. W procesie konsultacji społecznych „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030” żaden podmiot nie zgłosił uwag do projektu.

Dokument określa kierunki rozwoju polityki społecznej Powiatu Wejherowskiego, zakłada niezbędne do jej właściwej realizacji zasady monitoringu i ewaluacji oraz strategicznego zarządzania. W imieniu Powiatu Wejherowskiego koordynatorem Strategii będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wejherowie.

Środki Finansowe na realizację zadań przewidzianych w Strategii będą pochodzić z budżetu Powiatu Wejherowskiego w tym planów finansowych jednostek organizacyjnych Powiatu, dotacji budżetu Państwa na realizację zadań własnych i zleconych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, funduszy europejskich, środków pozyskiwanych w ramach programów resortowych oraz grantów.

Projekt uchwały przedkłada Zarząd Powiatu.

Sporządził:

M.R. 23.11.2020 r.